

SLOVENYA YURT DIŞI YATIRIM ÜLKE PROFİLİ

A. SLOVENYA'DAKİ İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

İsim: Slovenya Cumhuriyeti

Yönetim Őekli: Parlamenter Demokrasi

BaŐkent: Lübliyana

Yüzölçümü: 20.273 km²

Dil: Slovence

Ulusal Para Birimi: Avro

Bölge: OECD Yüksek Gelir

Gelir Kategorisi: Yüksek

Nüfus (31 Aralık 2024): 2.129.052 kişi

GSYİH (2024) : 66,97 milyar €

Kişi BaŐına Düşen GSYİH (2024): 31.490 €

Yıllık Temel Faiz Oranı (2024 yıllıklandırılmış): 3,28%

Yıllık Enflasyon Oranı (2024): 1,9%

Şirket sayısı (31.12.2024): 246.042 (Ajpes Slovenya)

İhracat Tutarı (2024) 61.557.056.661 €

Ana İhracat Pazarları (2024): İsviçre, Almanya, İtalya, Hırvatistan, İtalya ve Avusturya

İthalat Tutarı (2024): : 69.189.453.317 €

Ana İthalat Kaynakları (2024): İsviçre, Almanya, Çin, Hindistan ve İtalya

İŞsizlik oranı (2024 ortalama) : % 3,7

Aylık ortalama brüt kazanç (2024): 2.394,92 €

Aylık ortalama net kazanç (Ocak 2024): 1.526,02 €

Brüt asgari ücret (2025): 1.277,72 €

Kaynak: SURS (Slovenya İstatistik Ofisi)/ Dünya Bankası

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

- Şirket Kurmak

Şirketlerin kuruluşu, yönetimi ve organizasyonu, AB mevzuatı ile tamamen uyumlu olan Şirketler Kanunu (Companies Act) ile düzenlenir. Şirketlerin tescil işlemlerinin Mahkemece yapılmasına dayanak kanun ve ikincil düzenleme ise Court Register Act ve Decree On The Entry Of Companies And Other Legal Entities In The Court Register'dır.

Herkes şirket kurabilir ve prosedür tüm Avrupa Birliği Üye Ülkeleri, Avrupa Ekonomik Topluluğu Üye Ülkeleri vatandaşları ve İsviçre Konfederasyonu vatandaşları için aynıdır. Ekonomik faaliyet, bir kişi ya da işletme tarafından çeşitli yasal ve organizasyonel biçimlerle gerçekleştirilebilir.

Şirketler Yasasında yer alan şirket türleri;

-Kolektif şirket (družba z neomejeno odgovornostjo-d.n.o.)

-Adi komandit şirket (komanditna družba-k.d.)

-Limited şirket (družba z omejeno odgovornostjo-d.o.o)

-Anonim şirket (delniška družba- d.d.)

-Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket (komanditna delniška družba-k.d.d.)

-Avrupa şirketi (evropska delniška družba/ Societas Europae-SE)'dir.

Şirketler Kanunu'nun 10 uncu maddesinde kurucu veya ortak olamayacaklar tanımlanmıştır. Bunlardan bazıları; son 5 yıl içinde bazı suçlardan (mülkiyet ihlali, çevre ve doğal kaynaklar, çalışma ve sosyal güvenlik, ekonomi aleyhine işlenen suçlar gibi) hükümlü olanlar, bilanço vermeyen veya borcunu ödemeyenler listesinde bulunan bir firmada en az %25 pay sahibi olan kişiler, kaçak işçi çalıştıran ve işçi ücretlerini ödemeyen kişilerdir.

Slovenya'daki çoğu şirket limited şirket veya anonim şirket şeklinde örgütlenirken, ortaklıklar o kadar yaygın değildir. Bireyler sıklıkla şahıs şirketi (samostojni podjetnik veya s.p.) şeklinde faaliyet gösterir.

Slovenya'da bir ticari işletme kuran yabancı şirketlerin en yaygın olarak başvurduğu yöntem, bir limited şirket veya şube kurmaktır.

Şirketler yasasında ayrıca şirketlerin büyüklük sıralaması özellikle muhasebe, denetim ile ilgili olarak tanımlanmıştır.

Slovenya'da ikamet etmeyenlerin Slovenya'da bir iş kurmaya başlamadan önce bir Sloven vergi numarası alması gerekmektedir.

Tüm şirket türleri, herhangi bir yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişi tarafından kurulabilmektedir. Kanun, belirli bir şirket türü için en az ve en fazla kurucu sayılarını tanımlamıştır. Usulsüzlüğü önlemek adına bu alanda belirli kısıtlamalar uygulanmaktadır.

Bütün şirket türleri, tüzel kişiliğe haizdir. Tescille bu statüyü kazanırlar. Tescil unvanı (firma) bir şirketin faaliyette bulunduğu unvanıdır. Tescilli unvanın zorunlu unsurları; şirketin ismi, ekonomik faaliyetine ilişkin bir emare ve örgütlenme biçimine ilişkin bir beyandır. Tescilli unvan Slovence, yabancı dilde, hayali veya ölü bir dilde olabilir ve yabancı harf içerebilir. 'Slovenya' ifadesi ya da türevleri yalnızca devletin onayıyla kullanılabilir. Kayıtlı unvan; yasalara, kamu ahlakına veya üçüncü tarafların fikri mülkiyet haklarına aykırı olmamalı ve Slovenya'daki diğer tüm kayıtlı unvanlardan açıkça farklı olmalıdır.

Firmanın tescil başvurusu, şirketin tescilinden bir yıl öncesine kadar yapılabilir. Şirket bir yıl içerisinde tescilini tamamlamazsa, tescil başvurusu/kaydı silinmektedir. Şirketin kayıtlı merkezi, tescil ofisi/mahkemesine kayıtlı ofis olarak bildirilen yerdir. Bu adres, şirketin faaliyetlerinin ana bölümünü veya ticari faaliyetinin büyük kısmının gerçekleştirildiği yer olabilmektedir. Şirket, faaliyetlerini ancak tescil kaydına girilen ekonomik faaliyetler kapsamında yürütebilir. Tescil kaydında belirtilen söz konusu faaliyetler, Standart Endüstri Sınıflandırması'na uygun olarak belirtilmelidir.

Şirket, şirketi temsil etmeye ve şirket belgelerini imzalamaya yetkili en az bir kişiyi (müdür, vekil) sicile kaydettirmelidir. Temsilcilerin ikamet veya uyruğuna ilişkin herhangi bir gereklilik bulunmamakla birlikte, yabancı temsilcilerin istihdam edilebilmesi için belirli koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir.

Ortaklar ya da tek kişilik şirketlerde söz konusu kişi ana sözleşmeyi veya kuruluş belgesini imzaladığında şirket kurulur ve mahkeme sicil kaydına giriş yapıldıktan sonra tüzel kişi haline gelir.

Limited şirket kurucularının en az bir gerçek veya tüzel kişi olması ve ortak sayısının elliyi aşmaması gerekmektedir. Slovenya'da bir limited şirket (d.o.o) kurmak için 7.500 Euro başlangıç sermayesi gerekmektedir. Kuruluş sermayesi veya taban sermaye katkısı nakit olarak veya nakit dışı bir katkı olarak ödenebilir. Gayri nakit katkısı, menkul, gayrimenkul, hak veya herhangi bir diğer nakit dışı varlık içermektedir. Başvuruda bulunmadan önce nominal sermayenin en az dörtte biri sağlanmalı ve garanti edilen tüm katkıların toplam değeri en az 7.500 EUR olmalıdır.

Basit limited şirketin, Slovenya'da yaklaşık 150 adet bulunan SPOT-Tek durak İş Noktalarının herhangi birinde tescil edilmesi mümkündür. Şirketin tescili konusunda profesyonel yardım bedelsiz olarak sunulmaktadır. Bu noktalarda kurulum yapılabilmesi için belirli koşullar karşılanmalıdır. Şirket Tüzüğü için öngörülen form kullanılmalı ve kuruluş sermayesinin tamamının nakit olarak ödenmelidir (Nakit para yatırıldığına dair bankadan teyit makbuzu), ilgili vergi dairesinden alınacak vergi numarası ve iş adresi için onaylı muvafakat belgesi ve geçerli kişisel kimlik belgesi ile başvuru yapılır. Şirket kurmak için yerli ortak şartı aranmamaktadır. Başlangıç sermayesinin Nakit olmadığı, ve diğer durumlarda ayrıca yabancı bir şirketin şubesi kurulacaksa tescil noter aracılığıyla yapılmalıdır. Yabancı kurucuların kayıt öncesinde FURS-Slovenya Cumhuriyeti Mali İdaresi'nden Slovenya Vergi Numarası alması gerekmektedir.

Tek kişilik limited şirketlerde tescil işlemleri bir dijital sertifika edinilerek çevrimiçi olarak tescil yapılması da mümkündür.

Sloven İş noktalarında Şirketin mahkeme kaydı aşağıdaki belgelerle birlikte yapılmalıdır;

- birçok ortak olması durumunda şirket ortak sözleşmesi, bir kişilik şirkette ise kuruluş belgesi ve noter onaylı karar defteri,
- ortakların ve şirketteki payların listesi,
- şirkete müdür atanmasına ilişkin karar,
- ana sermayenin aynı sermaye olması halinde bunların bulunduğu rapor,
- nakdi payların bankaya yatırıldığına dair dekont ve şirketin bu parayı kullanabileceğine dair banka beyanı,
- yönetim kurulu üyelerinin noterde düzenlenmiş imza örnekleri,
- mahkeme ücretinin ödendiğine dair makbuz,
- ortakların veya vekillerinin kimlik belgeleri (tüzel kişilerde temsilcinin)

Limited şirketin tescil işlemleri için gereken süre;

Banka hesabına para yatırılması ve dekont alınması 1 gün, SPOT- Sloven İş Noktalarından tescil işlemleri 5 gün ve Karapara Aklama ve Terörizmin Finansmanını Önleme Yasası uyarınca birden fazla hissedarı veya yöneticisi olan şirketlerin gerçek sahiplerini AJPES'e bildirme yükümlülüğü 2 gündür. (Toplam 8 gün)

- Şube Açmak

Şube, şirket merkezinden farklı bir konumda olan bir şirketin parçasıdır. Bununla birlikte, bir şube tüzel bir kişilik değildir, ancak ana şirket tarafından gerçekleştirilen tüm faaliyetleri yerine getirebilmektedir. Yabancı bir şirketin şubesi, ana şirketin, merkezinin ve şubenin kayıtlı adının kullanılabilceği bir yabancı şirket adına tüm faaliyetlerini gerçekleştirebilir.

Slovenya'da şube açmak için ise noter aracılığıyla yetkili mahkemeye kayıt yaptırmak gerekmektedir. Söz konusu başvuru için ayrıca, ana şirketin sicil kaydı örneği, yönetimin şube açmak konusundaki yazılı kararı, kuruluş anlaşmasının noter onaylı örneği ve ana şirketin son yıla ait kısa faaliyet raporunun ibraz edilmesi gerekmektedir.

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülkelerden şirketler merkez ofisin bulunduğu ülkede en az iki yıl boyunca kayıtlı olmaları şartıyla şube açabilirler.

- Temsilcilik Açmak

Temsilcilik ayrı bir tüzel kişiliğe sahip değildir. Ana şirketin, başka bir yerde veya başka bir ülkede bulunan bir parçasıdır. Genellikle ana şirketin hizmetlerinin veya ürünlerinin reklamını yapmak ve pazarlamak için kullanılır. Temsilcilik ofisi sadece ana şirketin faaliyet alanındaki ticari faaliyetleri gerçekleştirebilir. Tüzel kişi olmadığı için, şirket tescili için sermaye gerektirmez.

- Şirket feshi

Şirket feshi prosedürü ise "Şirketler Kanunu"na tabi olup, şirketin yapısına bağlı olarak değişiklik arz etmektedir. Limited şirketin feshi, kuruluş anlaşmasında belirtilen sürenin aşımı, % 75 çoğunluk oyu, mahkeme kaydının iptali, iflas, açıklanan minimum sermayenin altına düşülmesi, birleşme veya şirketin başka bir yapıya dönüşmesi gibi durumlarda gerçekleşir.

c. Vergi Uygulamaları

Tüm vergi ve harçlar Slovenya Cumhuriyeti Mali İdaresi (FURS) tarafından tahsil edilmektedir. Mükelleflerle elektronik etkileşim, vergi formlarının elektronik cihazlar aracılığıyla kolay, basit ve güvenli bir şekilde doldurulmasına ve gönderilmesine olanak sağlayan e-vergi portalı üzerinden gerçekleşmektedir.

Diğer devlet kayıtlarıyla bağlantılıdır ve Slovenya Mali İdaresi Kurumu (FURS) tarafından Slovenya Mali İdare Kanunu'nun gerektirdiği vergi numaraları ve diğer bilgiler temelinde tutulmaktadır. Vergi numarası 8 haneden oluşan bir numaradır.

I-Gelir Vergisi

Vergi Yükümlüsü

Gelir Vergisi Kanununa göre, yerleşik kişiler yurtiçi ve yurtdışından elde edilen gelirleri üzerinden gelir vergisi ödemekle yükümlüdür. Yerleşik olmayanlar ise yalnızca Slovenya’da elde ettikleri gelirleri üzerinden gelir vergisi ödemekle mükelleftir.

Bir şahıs, Slovenya ile resmi (daimi ikametgâhının Slovenya’da olması, Sloven kamu görevlisi olarak yurtdışında görevlendirilmesi veya Slovenya’da mukim olmakla birlikte halihazırda bir AB kurumunda görevlendirilmiş olması) veya fiili (Slovenya’da sürekli bir meskeni veya şahsi ekonomik çıkar merkezi bulunması ya da bir vergi yılı içerisinde 183 günden fazla süre Slovenya’da bulunması) bir ikamet bağı bulunması durumunda Gelir Vergisi bakımından Slovenya’da yerleşik sayılır.

Vergi Matrahı

Gelirler, 6 kategoriye ayrılır. Bunlar; ücret, kar, temel tarım veya ormancılık geliri, rant geliri, telif hakkı ücretleri, sermaye geliri ve diğer gelirlerdir.

Vergi Oranları

Sermaye geliri, rant geliri ve vergi matrahının götürü usulde yapılan indirimler kullanılarak belirlendiği ticari faaliyet geliri haricinde kişinin tüm gelirleri yıllık olarak toplanarak aşağıdaki oranlarda artan oranlı vergilendirilir.

2025 yılı geçerli vergi dilimleri				
Vergi matrahı		Vergi Oranı		
Alt sınır	Üst sınır			
	€ 8.500		%16	
€ 8.500	€ 25.000	€ 1.360 +	%26	€ 8.500 üzeri kısım
€ 25.000	€ 50.000	€ 5.650 +	%33	€ 25.000 üzeri kısım
€ 50.000	€ 72.000	€13.900+	%39	€ 50.000 üzeri kısım
€ 72.000		€ 22.480	%50	€ 72.000 üzeri kısım

Sermayeden elde edilen gelir (faiz, kar payı ve sermaye kazançları) ve rant geliri takvimsel olarak uygun oranlarda vergilendirilir.

Sermaye kazançları üzerinden vergi oranı %25’tir. Ancak varlığın elde tutulduğu süreye bağlı olarak değişmektedir. 5 yıllık elde tutma süresi için %20, 10 yıl tutma süresi için %15’tir

Diğer gelir türlerinden farklı olarak, sermaye ve kira geliri üzerinden ödenen vergi, hem yerleşik hem de yerleşik olmayanlar için nihai vergidir.

Tüm vergi yükümlüleri (basit tarım ve ormancılık faaliyetleri hariç) geriye doğru 5 yıl kayıtlarını saklamakla yükümlüdürler.

Vergi Beyannamesi

Vergi dönemi takvim yılı ile aynıysa, bir önceki yıla ilişkin beyannamenin en geç 31 Mart'a kadar kayıtlı olunan Vergi Dairesine verilmesi gerekmektedir.

Vergi dönemi, takvim yılı değil, işletme yılıyla ilgili ise, bir önceki yıl için vergi beyannamesinin cari hesap yılının başlangıcından itibaren üç ay içinde verilmesi gerekmektedir. Vergi beyannameleri eVergi sistemi vasıtasıyla elektronik ortamda sunulmaktadır. Formun elektronik sistem aracılığıyla gönderilebilmesi için uygun dijital sertifikanın edinilmesi gereklidir.

Vergi İndirimleri

Yerleşik bir vergi mükellefi için yıllık bazda toplam vergi matrahını azaltan indirimlere aşağıda yer verilmiştir (genel indirimler, 2025):

- Her mukime yıllık vergi matrahından yılda 5.000 Euro tutarında bir indirim sağlanır.

- Kişinin geliri 16.000 Avrodan daha düşükse: $5.000 \text{ Avro} + (18.761,40 - 1,17259 \times \text{Toplam gelir})$ formülü sonucu indirim sağlanır

Diğer indirimler arasında kişiye özel indirimler (engelli indirimi, öğrenci indirimi ve bağımsız sanatçı, gazeteci ve sporcular için indirimler) ve aile fertlerine bakan yerleşiklere tanınan aile indirimleri yer almaktadır.

İsteğe bağlı ek emeklilik sigortası prim ödemeleri için de özel bir indirim uygulanmaktadır.

Ayrıca serbest meslek mensupları bazı ek indirimler talep edebilmektedir. (Ar-ge yatırımları, engelli çalışan istihdamı, mesleki eğitim stajı gibi)

Sabit oranlı vergileme

Küçük girişimciler için götürü indirimlerle basitleştirilmiş bir vergi rejimi sunan sabit oranlı vergi şeması, yıllık cirosu 50.000 Avroya kadar olan (en az bir kişiye en az 9 ay istihdam sağlanması durumunda 100.000 Avro) girişimcilerin idari iş yükünü hafifletmeyi amaçlamaktadır. Bu rejime istinaden ticari faaliyet geliri için vergi matrahı, vergilendirilebilir gelirin %80' veya %40'ı şartlar veya gelire göre götürü usulde mahsup edilerek belirlenmektedir. Ancak, başka herhangi bir vergi indirimi talep edilemez. Vergi oranı %20'dir. Ödenen vergi nihai olarak kabul edilir (planlı vergilendirme).

Sözleşmeli iş vergisi

Sözleşmeli iş vergisi, ticari bir faaliyet yürüten ve süreli bir iş için sözleşmeye dayalı istihdam sağlayan tüm tescilli tüzel ve gerçek kişilere uygulanmaktadır. Söz konusu vergi, süreli iş için sözleşmeye dayalı olarak çalışanlara yapılan her bir brüt ödeme üzerinden alınmaktadır. Vergilendirilebilir matrah ayrıca sunulan hizmetlerle bağlantılı tüm giderlerin iadelerini de içerir. Vergi oranı %25'tir.

Türev araç kazançları vergisi

Türev araç kazançları vergisi, Türev Araçlar Kazançları Vergisi Kanunu ile düzenlenmiştir. Söz konusu vergi, bir türev aracın satın alım ve elden çıkarma değerleri arasındaki fark üzerinden alınmakta olup, yerleşik kişiler tarafından ödenmektedir.

Türev kazançlarının neler olduğu Finansal Araçlar Piyasası Kanununda -Financial Instruments Market Act tanımlanmıştır. Vergilendirme sahip olunan ya da elinde bulundurma süresine göre azalan oranlarda (%27,5'ten %0'a) hesaplanmaktadır. Kısa vadeli sözleşmelerden sağlanan kazançlar % 40 oranında vergilendirilir.

II-Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi, Kurumlar Vergisi Kanunu tarafından düzenlenir (CIT-2). Vergi yükümlüsü;

- ulusal yasalar uyarınca tüzel kişi,
- yabancı yasalar uyarınca bir tüzel kişi,
- ya da yabancı yasalara göre tüzel kişiliği olmayan ve kişisel gelir vergisini düzenleyen kanun uyarınca vergi yükümlüsü olmayan kişi topluluğudur.

Bir mukim (Slovenya'da tescilli bürosu veya etkili yönetim yeri olan) Slovenya Cumhuriyeti içinde veya dışındaki tüm gelirleri için vergi yükümlüsüdür. (Dünya çapındaki gelir üzerinden vergilendirme).

Mukim olmayan bir vergi yükümlüsü (tescilli bürosu veya etkili yönetim yeri Slovenya'da bulunmayan) kaynağı Slovenya Cumhuriyeti'nde bulunan tüm gelirleri üzerinden vergi ödeme mecburiyetindedirler; bu gelir Slovenya Cumhuriyeti'ndeki bir işletme birimi veya bir işletme birimi aracılığıyla gerçekleştirilen faaliyetlerle elde edilen tüm gelirlerin yanı sıra Slovenya Cumhuriyeti'nde elde edilebilecek diğer gelirleri kapsamaktadır.

Bir iş birimi, işyerinin, yani mukim olmayan kişinin Slovenya'daki faaliyetlerinin ve / veya ticaretinin tamamen veya kısmen yürütülmekte olduğu veya aracılık eden yer olarak kabul edilir. Bir iş birimi, bir büro, yan kuruluş, fabrika, atölye, maden ocağı vb. veya bir şantiye, montaj fabrikası ya da 12 aydan uzun süren diğer benzer bir proje olabilir.

Slovenya'da ticaret yapan bir şirket varsa şirketin merkezi başka bir ülkede bulursa dahi Slovenya kaynaklı gelir üzerinden kurumlar vergisi vergi ödenmesi zorunludur.

Vergi bir önceki iş yılı için yani 1 Ocak - 31 Aralık dönemi gelirleri üzerinden hesaplanır.

Vergilendirme Oranı

2024 yılında genel kurumlar vergisi oranı %19'dur. Ancak bundan bağımsız olarak Mali Kaynakların Yeniden Yapılandırılması, Geliştirilmesi ve Sağlanması Hakkında Kanun'un (ZORZFS) 64. maddesi gereğince 2024, 2025, 2026, 2027 ve 2028 yılları için matrah üzerinden %22 oranında vergi ödenmektedir. Yatırım fonları ve emeklilik fonları için kanunla belirlenen şartları sağlamaları halinde %0 özel vergi oranı uygulanır.

Vergi Tenzilatı

Yatırımcılar için vergi tenzilatı

Vergiye tabi bir kişi, ekipmana veya maddi olmayan uzun vadeli varlıklara (finansal kiralamalar dahil, ancak şerefiye ve gayrimenkul hakları hariç) yatırılan tutarın %40'ı için ilk yıl vergi öncesi karın %63'üne kadar vergi indirimi talep edebilir.

Vergiye tabi bir kişi, araştırma ve geliştirmeye yatırılan miktarın %100'ü oranında indirimli vergi matrahını kullanabilir.

2022'de dijital dönüşüme ve yeşil geçişe yatırım yapmak için yeni bir kolaylık getirildi. İndirim, bu dönemde dijital dönüşüm ve yeşil geçiş yatırımlarını temsil eden miktarın %40'ı olarak belirlenmiştir.

İstihdam için vergi tenzilatı

29 yaşından küçük veya 55 yaşından büyük birini veya piyasada bulması zor bir meslek sahibi olup iş arayan çalışanı istihdam eden bir vergi mükellefi, o kişinin maaşının % 45'i oranında vergi matrahını azaltabilir. 25 yaşını doldurmamış ilk kez işe alınan kişiyi çalıştırmada da kolaylık sağlanmaktadır.

Engelli kişi istihdam eden bir vergi yükümlüsü engelli kişinin gelirinin %50'si oranında vergi tenzilatından yararlanabilir. %100 fiziksel ya da duyma engelli kişi istihdamı sağlandığında, vergi matrahı indirimi engelli kişinin gelirinin %70'i oranındadır.

Mesleki eğitim dâhilinde çalışmalar yapmak üzere stajyer istihdam eden vergi mükellefi bu kişiye gerçekleştireceği ödeme tutarı kadar vergi matrahında indirimine hak kazanır (Slovenya'daki ortalama aylık maaşın %80'ine kadar).

İsteğe bağlı ek emeklilik sigortası için vergi tenzilatı

Toplu sigorta emeklilik planı finanse eden bir işveren Slovenya Cumhuriyetinde veya herhangi bir diğer AB üyesi ülkede kayıtlı bir emeklilik planı yöneticisine çalışanların menfaatlerine ödenen isteğe bağlı tamamlayıcı emeklilik sigortası primleri için vergi matrahı indirimi avantajından faydalanabilir.

Bağışlar için vergi tenzilatı

Vergi yükümlüsü, toplum geneline faydalı, yardımsever, insani, bilimsel, eğitimsel, sportif, kültürel, sağlıklı, ekolojik ve dini amaçlarla, engelli yardımları ve sosyal yardımlar kapsamındaki bağışlar uyarınca vergi matrahını azaltabilir.

Slovenya dışında elde edilen gelirlerin çifte vergilendirilmesini önleme

Ülkemizle imzalanan çifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşması uyarınca yürütülmektedir.

AB içinde varlıkların transferi, sermaye paylarının değişimi ve AB içinde birleşme ve bölünmelere ilişkin vergi

Kurumlar vergisine ilişkin vergi indirimleri, Slovenya'da ya da diğer AB üyesi ülkelerde mukim olan şirketler arasında AB sınırları içerisinde meydana gelen varlık transferi, sermaye hissesi değişimi veya birleşme ve bölünmeleri içeren işlemler için geçerlidir. (Bu durum Avrupa Anonim Şirketleri için de geçerlidir).

Stopaj Vergisi

Bu vergi, aşağıda belirtilen kaynağı Slovenya'da olan mukim ve mukim olmayan gelirler üzerinden ödenmektedir:

- Temettüer ve temettü benzeri gelirler; (sınırlanmış tahviller içinde bulunan Slovenya'da mukim olmayanın iş birimi aracılığıyla dağıtılan temettüer ve temettü benzeri gelirler hariç)
- Faiz (bazı istisnalarla birlikte, örneğin: bankalar tarafından ödenen faizler ile Slovenya Cumhuriyeti tarafından alınan kredilerin faizi gibi istisnalar);
- Telif hakları, patentler, lisanslar, ticari markalar ve diğer mülkiyet haklarının ve benzeri gelirlerin kullanımı ve kullanma hakkı ile ilgili ödemeler;
- Slovenya'da bulunan gayrimenkul kira sözleşmelerine ait ödemeler;
- Eğer ödemeler bir başka kişiye ait ise (örneğin, hizmetin sunulduğu bir kuruma); performans sanatçıları ve sporcular tarafından sunulan hizmetlere ait ödemeler ve

- Kâr üzerindeki genel vergi oranının %12.5'ten düşük olduğu AB sınırları dışında kalan ülkelerde bulunan gerçek işletme veya merkez ofise sahip olan kişilere yapılan belirli hizmetler için gerçekleştirilen ödemeler.

Şartların karşılanması halinde, Sloven mevzuatına göre kurulmuş bir kuruluş tarafından ihraç edilen borçlanma senetlerinden alınan faiz üzerinden de stopaj vergisi ödenmez.

Vergi oranı, bireysel geliri temsil eden vergi matrahının %15'idir. Çifte vergilendirmeyi önlemek için uluslararası anlaşmaların sağladığı avantajlar (daha düşük bir vergi oranına göre vergi hesaplaması) vergi makamlarının kararına bağlı olarak kullanılabilir.

Uluslararası bir anlaşmanın sunduğu muafiyete rağmen vergi ödenmişse (daha sonra daha yüksek miktarda vergi ödenmişse), hâlihazırda ödenmiş olan verginin iadesi alınabilir.

Tonaj Vergisi

Tonaj vergisi, Tonaj Vergisi Kanunu ile düzenlenir. Mukim gemi şirketlerine, uluslararası trafikte gemi işletmeciliğinden elde ettikleri gelirler üzerinden, öngörülen şartları taşıması ve stratejik ve ticari açıdan Slovenya'dan işletilmesi kaydıyla, kurumlar vergisine alternatif bir rejim olarak tonaj vergisi rejimi uygulanmaktadır.

Bir vergi döneminde belirli bir gemi için vergi matrahı, günlük vergi matrahının ilgili vergi muhasebesi döneminde geminin çalıştığı gün sayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır. Vergi matrahı, tonaj vergisi rejimine dahil olan gemilerin vergi hesap dönemi vergi matrahlarının toplamıdır.

III-Katma Değer Vergisi (KDV)

Mal ve hizmetlerin cirosu üzerinden alınan vergi, KDV Direktiflerinin tüm hükümleriyle tamamen uyumlu olan Katma Değer Vergisi Kanunu ile düzenlenmektedir.

KDV'nin ödendiği durumlar:

- Vergiye tabi bir kişi tarafından Slovenya'daki ekonomik faaliyetleri sırasında yapılan tüm vergiye tabi mal ve hizmet tedariklerinde;

- Topluluk içi satın almada;

- malların ithalatında.

Vergiye tabi kişi, ekonomik sonucu ne olursa olsun, herhangi bir yerde herhangi bir ekonomik faaliyeti bağımsız olarak yürüten bir kişidir. Vergiye tabi bir kişi aşağıdaki durumlarda kayıt için başvurmalıdır:

- son 12 aydaki tedariklerin değeri 50.000 Avro eşliğini aşan yerli bir vergi mükellefi;

- toplam değeri 10.000 Avro eşliğini aşarsa, Topluluk içinde mal satın alan yerli veya yabancı bir vergiye tabi veya vergiye tabi olmayan kişi;

- işlem değerine bakılmaksızın Slovenya'ya tedarik yapan yabancı vergiye tabi bir kişi (teslimatlar yalnızca genel program kapsamında Slovenya'da KDV için kayıtlı vergiye tabi kişilere yapılmadığı sürece);

- tedariklerin değeri 10.000 EUR eşliğini aşarsa ve OOS sisteminde kayıtlı değilse, nihai tüketicilere mesafeli mal tedariki yapan veya TBE hizmetlerini gerçekleştiren vergiye tabi yabancı bir kişi;

- KDV'nin alıcı tarafından ödenmesi gereken, Slovenya'da hizmet alan herhangi bir vergiye tabi kişi;

- KDV'nin alıcı tarafından ödenmesi gereken başka bir üye devletten başka bir vergi mükellefine hizmet sağlayan herhangi bir vergi mükellefi.

Ayrıca küçük işletmeler, en az 5 yıllık bir süre için geçerli olması gereken gönüllü kayıt için başvurabilir.

KDV tahakkuk ettirilmesi ve ödenmesinde alıcının ve satıcının konumuna ve tedarik türüne bağlı olarak aşağıdaki kurallar geçerlidir:

- alıcı ve satıcı Slovenya'da bulunuyorsa: satıcı, mal ve hizmet tedariki için KDV tahsil eder ve öder;

- alıcı ve satıcı farklı AB üyesi ülkelerde bulunuyorsa: alıcı, mal alımı ve işletmeler arası hizmet tedariki için KDV tahsil eder ve öder. İşletmelerin tüketiciye hizmet tedariki için satıcı KDV tahsil eder ve öder. Belirli hizmetler için özel kurallar geçerlidir (örneğin, aracılık hizmetleri; taşınmaz mallarla bağlantılı hizmetler; ulaşım hizmetleri; kültürel, sanatsal, sportif, bilimsel, eğitimsel, eğlence veya benzeri hizmetler; yan taşımacılık hizmetleri; taşınır maddi varlıkların veya bu tür varlıklar üzerinde yapılan çalışmaların kıymet takdiri; restoran ve yemek hizmetleri, ulaşım araçlarının kiralanması ve tüketicilere sağlanan telekomünikasyon, yayın ve elektronik hizmetler);

- alıcı Slovenya'da ve satıcı AB üyesi olmayan bir ülkede bulunuyorsa: gümrük idaresi, alıcının KDV'yi ödediği malların ithalatından KDV tahsil eder. Hizmetler için farklı kurallar geçerlidir (hizmetin yerine ve hizmet türüne bağlı olarak; çoğu durumda alıcı KDV'yi öder ve alıcı KDV'yi girdi KDV'si olarak kullanır);

- alıcı AB üyesi olmayan bir ülkede ve satıcı Slovenya'da ise satıcı KDV tahsil etmez veya ödemez.

Vergi oranları

Slovenya'da üç KDV oranı uygulanabilir. Standart KDV oranı %22'dir ve indirimli oran veya muafiyetlere tabi olarak belirtilmeyen mal ve hizmetlerin tümü için geçerlidir.

%9,5 indirim oranı KDV Kanunu tarafından özel olarak tanımlanan gıda gibi bazı mallar ve hizmetler için geçerlidir.

Kitaplar, süreli yayınlar ile onların dijital formları üzerindeki KDV oranı ise %5'e olarak uygulanmaktadır.

Yabancı Vergi Mükelleflerinin Kaydı

Slovenya'da mal ve hizmet ticareti yapan yabancı gerçek veya tüzel kişi (KDV'nin yalnızca müşteri tarafından ödenmesi gereken mal veya hizmet tedarik ettiklerinden hariç) işe başlamadan önce KDV kaydını yapmalı ve bir KDV kimlik numarası edinmelidir. Kayıt olduktan sonra hem yabancılar hem de Sloven vergilendirilebilir kişiler KDV'yi borçlanmalı ve ayda bir kez Vergi İdaresine KDV beyannamesi vermelidir.

Temsilcinin Atanması

Yabancı bir kişi, bir Sloven vergilendirilebilir kişiye, kendi adına yükümlülüklerini yerine getirme ve haklarını kullanması için Slovenya'da KDV'ye kayıt yaptıran yabancı kişinin yükümlülükleri ve haklarına göre yetki verebilir.

Vergi temsilcisi, yabancı bir kişinin iştirakleri hariç Slovenya'da ikamet eden ve KDV'ye tabi olan herhangi bir tüzel veya gerçek kişi olabilir.

Slovenya'da kayıtlı yerleri bulunmayan ve AB üyesi devletten olmayan yabancılar için bir vergi temsilcisinin atanması zorunludur.

Mukim olmayan Vergi Mükellefleri için KDV İadesi

Başka bir üye devlette veya üçüncü bir ülkede kurulmuş bir vergilendirilebilir kişi, bazı yasal koşullar yerine getirilirse Slovenya'da mal ve hizmet tedarikleri konusunda malların ithalatında ödenen KDV'nin iadesini isteme hakkına sahiptir. Bu koşullar şunlardır:

- Slovenya'da yerleşik olmama, daimi adres ya da ikametgâhının bulunmaması
- Vergiye tabi olan kişinin Slovenya'da KDV'ye kayıtlı olmaması;
- Vergilendirilebilir kişinin Slovenya'da mal ve hizmet tedariki sağlamaması, (istisnalar; Ulaştırma ve taşıma ile ilgili hizmetler ve verginin tedariki alan kişi tarafından ödenebileceği durumlar.)

Başka Bir Üye Devlette Mukim Olan Vergi Mükelleflerine KDV İadesi

Başka bir AB ülkesinde yerleşik vergi mükellefi, Slovenya'da yerleşik vergi mükellefinin indirim hakkı kullanabileceği KDV tutarlarının iadesine hak kazanır.

Slovenya'da KDV iadesine hak kazanabilmek için, vergiye tabi kişinin yerleşik olduğu üye devlette KDV'yi düşme hakkına sahip olduğu işlemleri gerçekleştirmesi gerekir.

Slovenya'da bir KDV iadesi almak için vergiye tabi kişi, KDV numarasını veren üye devlet (genellikle yerleşik oldukları üye devlet) tarafından kurulan elektronik portal aracılığıyla bir elektronik iade başvurusu sunmalıdır.

İade başvuruları, iade dönemini takip eden takvim yılının 30 Eylül tarihine kadar yapılmalıdır.

Üçüncü Bir Ülkede Mukim Olan Vergi Mükelleflerine KDV İadesi

AB dışında yerleşik vergiye tabi kişilere KDV iadesi sadece mütekabiliyet şartlarına göre yapılır.

İade başvurusu, iade dönemini takip eden takvim yılının 30 Haziran tarihine kadar yetkili vergi dairesine yapılmalıdır

e-Ticarette geçerli Vergiler

Sınır ötesi B2C e-ticaret faaliyetleri için KDV kuralları 1 Temmuz 2021'de uygulamaya konulmuştur. Yeni kuralların kapsadığı işlemler şunlardır.

- Tedarikçiler veya tedarikçi kabul edilenler tarafından AB içinde yapılan mesafeli mal satışları.
- Tedarikçi kabul edilenler tarafından yapılan mal satışları;
- AB ve AB dışındaki satıcılar tarafından AB içindeki tüketicilere sağlanan hizmetler (sınır ötesi B2C hizmetleri)
- Tedarikçiler ve tedarikçi sayılanlar tarafından üçüncü bölgelerden veya üçüncü ülkelerden ithal edilen malların, ÖTV'ye tabi mallar hariç mesafeli satışları.

Bu kapsamda getirilen idari basitleştirmeler ile malların mesafeli satışı için AB içinde mevcut eşikler yürürlükten kaldırılmış ve yerine AB çapında 10.000 Euro'luk hem mal hem de hizmet tedarikini kapsayan yeni bir eşik getirilmiştir. Tedarikçiler eşiği aşarsa, normal KDV kimlikleri veya one-stop shop sistemi aracılığıyla varış ülkesine KDV'yi ödeyebilmektedir. Bir diğer yenilik ise AB dışından ithal edilen düşük değerli malların uzaktan satışlarında KDV beyanı ve ödenmesi için ithalat Tek Durak Mağazası (IOSS) getirilmesidir. 22 Avro'ya kadar

değere sahip gönderiler için ithalat KDV muafiyeti kaldırılmıştır. Ayrıca IOSS, 150 Avro'ya kadar malların üçüncü bir ülkeden müşterilere doğrudan teslim edildiği B2C uzaktan satış tedarikçilerinin hedef ülkenin KDV'sini tahsil etmelerini sağlar. Bu durumda mal ithalat KDV'sinden muaf olur.

Son olarak 2023/988 sayılı Avrupa Birliği (AB) Genel Ürün Güvenliği Yönetmeliği (GPSR) 13 Aralık 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

IV-Özel Tüketim Vergileri

Özel tüketim vergisine konu ürünler; tütün ürünleri, alkol ve alkollü içecekler, enerji ürünleri (mineral yağlar, doğal gaz, taş ve kok kömürü) ve elektriktir. Özel tüketim vergileri, Slovenya'da üretilen, üçüncü ülkelerden ithal edilen veya başka bir AB Üye Devletinden edinilen, Slovenya'da tüketilmesi düşünülen tüketim malları için ödenmektedir.

V-Çevre Odaklı Vergiler

Çevre vergileri iki temel esasa dayanmaktadır; Environment Protection Act (Çevre Koruma Kanunu) ve kirleten öder prensibi.

Motorlu taşıtlar vergisi, çöp vergisi, karbon dioksit emisyon vergisi, atık su vergisi, atık elektrik ve elektronik ekipman vergisi, atık lastik vergisi, uçucu organik bileşikler üzerindeki vergi, ambalaj atıkları için vergi, yağlama yağları ve akışkanların kullanılmasından alınan vergi çevre odaklı vergilerdir. Slovenya'da faaliyet gösteren herkes (yerli ve yabancı uyruklu) bu vergileri ödemekle yükümlüdür. Kural olarak, bu vergiler Slovenya toprakları dışına ihraç edilen ürünler için geçerli değildir.

Hali hazırda Slovenya'da Geçerli Olan Bazı Vergi Oranları:

Vergi veya Katkı Payı	Oran	Vergi Matrahı
Kurumlar Vergisi	% 19 (2024-2028 arası %22)	Vergiye tabi kazanç
KDV	% 22, indirilmiş %9.5, %5	
Kar Payı Dağıtma Vergisi	AB ülkeleri için yurtdışında dağıtılan kar payları için % 0, İkili Anlaşma olmayan diğer ülkeler için % 15	
Finansal Hizmetler Vergisi	% 8,5	Hizmet bedeli
Sermaye Geliri Vergisi	% 0-25	Zilyetlik süresine göre değişir
Sigorta Vergisi	% 8,5	Sigorta primi
Gayrimenkul Vergisi (Yerel)	Değişken	Gayrimenkulün çeşidi ve değeri
Gayrimenkul Satış Vergisi	% 2	Satış Bedeli
Sözleşmeli iş vergisi	%25	Brüt tutar
Sosyal Güvenlik Katkı Payı (işveren)	% 16,10	Brüt maaş
Sosyal Güvenlik Katkı Payı (işçi)	% 22,10	Brüt maaş
Gelir Vergisi	% 16, % 26, % 33, %39 ve % 50	

Vergi İndirimi:

AR-GE Yatırımı	% 100
Ekipman yatırımı ve gayrimaddi yatırım	% 40
29 yaşından küçük veya 55 yaşından büyük olup, son 2 yıldır çalışmayan kişilerin istihdamı	% 45
Engelli istihdamı	% 50-% 70
Mesleki eğitim alan çalışan için	% 80

Amortisman:

	Yıllık Azami Amortisman Oranları
Yatırım amaçlı gayrimenkuller dahil binalar	3
Yatırım amaçlı gayrimenkuller dahil olmak üzere binaların bazı bölümleri	6
Ekipman, araç ve makineler	20
Bilgisayar donanımı ve yazılımı	50
Uzun dönem bitki ekimleri	10
Hayvancılık	20
Araştırma ekipmanı ve teçhizat	33,3
Diğer yatırımlar	10

Muhasebe Kayıtları ve Denetim

Muhasebe ve denetim faaliyetleri, Şirketler Kanunu, Muhasebe Kanunu, Denetim Kanunu ve Slovenya Muhasebe Standartları (veya AB'de kabul edildiği şekliyle IFRS) tarafından 2013/34/EU, 2006/43/ES sayılı AB Direktifleri ile 537/2014, 1606/2002/EC ve 1126/2008/EC yönetmelikleri tarafından belirlenen Uluslararası Finansal Raporlama Standartları uygun olarak düzenlenmiştir.

Slovenya'da şirketler işletme defterleri, bilançolar, gelir tabloları ile yıllık ve işletme raporları süresiz olarak saklamalı, muhasebe kayıtlarının ise sadece belirli bir süre saklanması gerekmektedir. Slovenya'da mal veya hizmet tedariki için düzenlenecek faturalara ilişkin kurallar Katma Değer Vergisi Kanunu ve Sloven Muhasebe Standartlarında belirtilmiştir. Faturalar kağıt veya elektronik biçimde düzenlenebilir.

Şirket, gelen ve giden faturaların kayıtlarını tutmalı ve 10 yıl süreyle saklamalıdır. Gayrimenkul satışıyla ilgili faturaların saklanma süresi ise 20 yıldır.

Şirketler Yasası uyarınca hem şirketlerin hem de serbest meslek sahiplerinin yasal olarak muhasebe kayıtlarını tutmaları ve yıllık hesaplarını Sloven Muhasebe Standartları'na veya Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Küçük işletmelerde zorunlu kayıtlar defter-i kebir ve varlık kayıdır. Eğer şirket faaliyetleri nakit ise kasa defteri de zorunludur. Muhasebe yöntemi şirketin büyüklüğüne bağlıdır. Büyüklük sınıflandırması yasa ile belirlenir.

Şirketleri ve Girişimcileri büyüklüklerine göre kategorilere ayırma kriterleri; (Aşağıdaki koşullardan ikisinin karşılanması gerekmektedir.)

Şirket/işletme büyüklüğü	Çalışan Sayısı	Net satış gelirleri (EUR)	Varlıklar (EUR)
mikro	10'dan az	0.70 milyondan az	0.35 milyondan az
küçük	50'den az	8,00 milyondan az	4,00 milyondan az
orta	250'den az	40,00 milyondan az	20,00 milyondan az
büyük	250'den fazla	40,00 milyondan fazla	20,00 milyondan fazla

Kamu yararına çalışan kuruluşlar (belirli şartları taşıyanlar), borsalar ve konsolide yıllık raporlar hazırlaması gereken şirketler büyük şirketler olarak kabul edilir.

Ayrıca büyük ve orta ölçekli sermaye şirketleri ile ikili şirketler için denetim zorunludur. Denetimler, mali yılın bitiminden itibaren sekiz ay içinde yapılmalıdır.

d. Sosyal Güvenlik Uygulaması

Slovenya'da sosyal güvenlik primleri, Sosyal Güvenlik Katkıları Yasası ve diğer yasalarla düzenlenir. Sosyal güvenlik sistemi, tüm çalışanlar ve işverenler tarafından ödenen katkılara dayanır. Hem işverenler hem de çalışanlar zorunlu sosyal güvenlik primleri öderler. İşverenler bu katkı paylarını çalışanların ücretlerinden veya maaşlarından keser ve bordro muhasebesi kapsamında her ay katkı payları ile birlikte öderler. Hem işverenin hem de çalışanın katkı paylarının esasını, brüt ücretin, yan ödemelerin ve belirli bir eşiğin üzerindeki çalışmaya ilişkin giderlerin karşılanması oluşturmaktadır. Serbest meslek sahipleri işveren ve çalışanın katkısını kendileri ödemek zorundadır. Serbest meslek sahiplerinin sosyal güvenlik primlerinin matrahı, serbest meslek erbabının net iş geliri dikkate alınarak özel bir formülle belirlenir. İşveren ve çalışan tarafından ödenen katkı payları Sosyal Güvenlik Katkısı Ödeme Yasası (Social Security Contributions Payment Act) uyarınca hesaplanmaktadır.

Zorunlu sosyal güvenlik sigortaları tüm çalışanlar için yapılması zorunlu sigortalardır. Bunlar

- emeklilik ve malullük,
- sağlık
- işsizlik

- doğum izni sigortası olup işveren, çalışanı zorunlu olarak bunlar için kaydettirmelidir. Zorunlu sosyal sigortalar için yetkili makam [Slovenya Sağlık Sigortası Enstitüsü](#)'dür. İşveren ve çalışan tarafından ödenen katkı payları Sosyal Güvenlik Katkısı Ödeme Yasası (Social Security Contributions Payment Act) uyarınca hesaplanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Katkı Payları	İşçi Payı (%)	İşveren Payı (%)
Emeklilik sigortası	15,50	8,85
Sağlık sigortası	6,36	6,56

İşsizlik sigortası	0,10	0,10
Doğum izni	0,14	0,06
İşyerinde kaza veya meslek hastalığı		0,53
TOPLAM	22,10	16,10

Slovenya'da istihdam ilişkileri normal olarak belirsiz bir süre için geçerlidir. İş sözleşmesi, bir iş ilişkisinin temelini oluşturmaktadır. İş sözleşmeleri belirli veya belirsiz süreli, tam süreli veya kısmi süreli olarak yapılabilir. Belirli süreli iş sözleşmesi, özel sebeplerin bulunması gereken bir istisnadır.

Aylık brüt asgari ücret 2024 yılı için 1.253,90 € iken 2025 yılı için 1.277,72 € olarak belirlenmiştir.1 Ocak 2020'den itibaren ikramiyeler asgari ücrete dahil edilmemektedir.

Ücretin hesaplanmasına esas tam zamanlı çalışma saatleri haftalık olarak belirlenir örneğin haftada 40 saat. Çalışma süresi daha kısa olabilir, ancak haftada 36 saatten az olamaz. İstihdam İlişkileri Yasası (Employment Relationship Act) uyarınca çalışan her takvim yılında yıllık izin hakkına sahiptir ve yıllık izin süreleri anılan yasa ile belirlenmiştir.

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Slovenya bölgesel pazarlara kolay erişim olanağı sağlayan coğrafi konumu, nitelikli işgücü, iyi yaşam kalitesi, ekonomik ve politik istikrarı ve kaliteli altyapısı ile yurtdışı yatırımlar için cazip konumda olmakla beraber; küçük bir pazar olması, yaşlanan nüfus, düşük işgücü hareketliliği; vize kolaylığı sağlanmaması, bürokratik engellerin çokluğu gibi dezavantajları bulunmaktadır. Slovenya oldukça güvenli ve huzurlu bir ülke olup küresel huzur endeksinde 163 ülke arasında 2024 yılında 9. sırada yer almaktadır.

Ülke Avrupa Birliği'nin, Schengen Bölgesi'nin ve Euro bölgesinin üyesi olması nedeniyle AB pazarına erişimin yanısıra Balkan ülkeleri pazarına giriş için de uygun bir başlangıç noktasıdır. Balkan ülkeleri ile tarihsel ve dil bağının olması ülkenin önemli avantajıdır.

Stratejik coğrafi konumu ile Orta, Doğu ve Güney Avrupa ulaşım yolları üzerinde yer alan Slovenya, Avusturya, Slovakya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti gibi Orta Avrupa ülkelerinin ticaretleri açısından ve lojistik alanında oldukça önemlidir.

Ülke doğal kaynaklarına bakıldığında; hidroelektrik, Slovenya'nın en önemli doğal kaynaklarından biri olup ülke Orta Avrupa'daki en iyi hidroelektrik enerji üreticilerinden biridir. Zengin su kaynakları yanında topraklarının neredeyse %60'ı ormanlarla kaplı olan Slovenya AB içinde en fazla ormanlık alana sahip üçüncü ülkedir.

Ülke otomotivde Almanya, kimyasal ve ilaç grubunda ise İsviçre tedarik zincirlerine entegredir. Gelişmiş bir imalat sanayine sahip olan ülke makine imalatı, gıda, elektrik-elektronik, optik ekipman, kozmetik, kağıt, plastik, otomotiv yan sanayi, kimya sektörlerinde gelişmiş bir endüstriyel altyapıya sahiptir. Ayrıca bilişim alanında özellikle yapay zeka gibi niş alanlarda önemli bir oyuncu olup canlı bir startup ekosistemine sahiptir. 12 Mart 2025'te EuroHPC Ortak Teşebbüsü (EuroHPC JU), Avrupa genelinde yeni Yapay Zeka Fabrikalarına ev sahipliği yapmak için yeni seçilen altı tesisi duyurarak toplam sayıyı on üçe çıkarmıştır. Slovenya'da bulunan yeni bir EuroHPC yapay zeka için optimize edilmiş süper bilgisayarları içeren Slovenya Yapay Zeka Fabrikası (SLAIF), seçilen tekliflerden biri olmuştur.

Slovenya’da yabancı yatırım çekebilecek seviyede rekabetçi olan sektörler ilaç, motorlu araçlar ve elektrikli makineler, lojistik, IT ve AR-GE olarak sayılabilir. Belirtilen sektörlerin yanında gemi inşası ve turizm alanında da işbirliği imkanları mevcuttur.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı (<https://poslovniportal.si/en/doing-business-slovenia>)

a) Genel

Slovenya AB ile uyumlu liberal bir yatırım rejimine sahiptir.

Slovenya’da yabancı yatırımcılar açısından ayrımcı bir muamele bulunmamaktadır. Ancak mukim ve mukim olmayanlar ayrımı yapılmaktadır. Kambiyo Kanununda kimlerin mukim sayılacağı açıklanmıştır.

Ayrıca, Şirketler Kanununda yabancı şirketler ve girişimcilerle ilgili bir bölüm bulunmaktadır. Söz konusu Kanun’da ilke olarak yabancı girişimcilerin yerli işletmeler ile aynı haklara sahip olduğu belirtilmiştir.

Slovenya’da yabancı yatırımlara ilişkin bir diğer temel mevzuat ise 15.07.2004 tarihli Doğrudan Yabancı Yatırımın Teşviki ve İşletmelerin Uluslararasılaştırılması Kanunudur.

Ayrıca, Slovenya ilke olarak 1967 tarihli OECD yabancı mülkiyetin korunmasına ilişkin taslak sözleşmeyi kabul etmektedir. Bu çerçevede; vergisel yükümlülükler ile diğer yükümlülüklerin ödenmesinden sonra sermayenin geri gönderilmesi ve kârın devri serbesttir.

23 Ekim 2016 tarihinde Slovenya Cumhuriyeti Parlamentosunda kabul edilen “Kara Para Aklamının Önlenmesi ve Terörün Finansmanı Hakkında Kanun (ZPPDFT-1)” ile 20 Mayıs 2015 tarih ve 2015/849 / EU sayılı Avrupa Para Aktarımı veya Terörün Finansmanı için Mali Sistemin Kötüye Kullanılmasını Önleme Hakkındaki Direktif iç mevzuata aktarılmıştır. Söz konusu düzenleme ile nakit işlemler için limit 30.000 Avro’dan 15.000 Avro’ya indirilerek kara paranın aklanması işlemlerinin zorlaştırılması yanında vergi mükellef sayısının genişletilmesi ve mülkiyet yapılarının şeffaflığını sağlanması amaçlanmıştır.

Ticari işletmelerin mülkiyet yapılarının şeffaflığını sağlamak ve gerçek sahiplerinin kayıtlarının oluşturulmasını teminen 2018 yılı Ocak ayında işletmelerin maliklerinin-gerçek sahiplerinin kaydedileceği sicil sistemi Register of Beneficial Owners kurulmuştur.

b) Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

i) Yabancıların Gayrimenkul Edinmeleri

Slovenya’da yabancı uyruklu kişiler tarafından kurulan veya satın alınan şirketler Slovenya tüzel kişileridir ve yerli kişiler tarafından kurulan şirketlerle aynı mülkiyet hakkına sahiptirler.

Mukim olmayanların gayrimenkul edinmelerine ilişkin kriterler AB üye ülkeleri, AEA Avrupa Ekonomik Alanı ülkeleri, OECD ülkeleri ve AB aday ülkeleri ve üçüncü ülke uyruklulara göre değişmektedir.

AB üyesi ülkeler ile AEA Avrupa Ekonomik Alanı ülkeleri (İzlanda, Lihtenştayn, Norveç ve İsviçre) uyruklu gerçek ve tüzel kişiler Slovenya’da herhangi bir koşula bağlı olmaksızın gayrimenkul edinilebilmektedir.

OECD üye ülkeleri AB üye ülkeleri ile aynı haklara sahip olup AB’ne üye olmayan OECD ülkeleri Avustralya, Kanada, İzlanda, Şili, İsrail, Japonya, Lihtenştayn, Meksika, Norveç, Yeni Zelanda, Türkiye, İsviçre, Güney Kore ve ABD bu haktan yararlanmaktadır

AB’ye üyelik için aday statüsünü haiz OECD üyesi olmayan devletlerin (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kuzey Makedonya, Karadağ, Sırbistan, Ukrayna) vatandaşları ve tüzel kişileri, karşılıklılık ilkesine göre Slovenya’da gayrimenkul edinebilirler.

Üçüncü ülke vatandaşı yabancılar ise Miras Kanununda belirtilen miras yolu ile intikal ve karşılıklılık ilkesinin karşılanması şartı ile mülk edinebilmektedirler.

Gayrimenkulle ilgili bilgi içeren belge, Karşılıklılık Beyannamesi başvurusu için eklenmesi zorunlu ek niteliğine haizdir. Slovenya'da mülk almak isteyen yabancılar, Adalet Bakanlığı'na karşılıklılık beyannamesi için başvuruda bulunmalıdır. Bu başvuruya, yabancı bir gerçek veya tüzel kişinin talebi üzerine, Surveying and Mapping Authority tarafından verilen gayrimenkul ile ilgili bilgiyi içeren bir belgenin eşlik etmesi gerekmektedir. Gayrimenkulle ilgili bilgi içeren belge, karşılıklılık beyannamesi başvurusu için zorunlu bir ek oluşturmaktadır.

Söz konusu karşılıklılık hükümlerinin uygulanması dahil olmak üzere yabancıların taşınmaz mal edinmelerindeki usulün basitleştirilmesi ve bürokrasinin azaltılması amacıyla hazırlanan yasal değişiklik Eylül 2017 yılında kabul edilmiştir. Değişiklik uyarınca yetkililer, her durumda değil, gerektiğinde karşılıklılık belgelerini kontrol edeceklerdir. Örneğin, bir yabancı söz konusu taşınmazın bir bölümüne zaten sahipse müteakabiliyetin belirlenmesi gerekli olmayacaktır. Benzer şekilde, aynı bölgedeki aynı tür gayrimenkuller için belirli bir ülkeyle karşılıklılık teyit edilmişse, tekrar kontrole gerek olmayacaktır. Yeni düzenleme, Parlamentonun her altı ayda bir müteakabiliyet kararı listesi girme yükümlülüğünü de kaldırmıştır. Liste, web sitesinde Adalet Bakanlığı tarafından yayınlanacaktır.

Tarım arazilerinin edinilmesinde özel koşullar bulunmaktadır.

Gayrimenkul alabilmek için vergi numarası ve gayrimenkulün bulunduğu mahalli idareden EMSO (sosyal güvenlik numarası) alınması gerekmektedir. Taşınmaz kaydı işlemleri yaklaşık yaklaşık 51 günde tamamlanmaktadır.

Yabancı uyrukluların taşınmaz kiralaması konusunda herhangi bir kısıtlama yoktur.

ii)Yabancı Sermayeli Şirketlere Uygulanan Ayrımcılıklar

-Şirket Kuruluşunda ve Vergi Hukukunda Ayrımcılık

Slovenya'da yerli ve yabancı sermayeye yönelik şirket kuruluşu veya vergi hukuku açısından herhangi bir ayrımcı uygulama bulunmamaktadır.

Doğrudan yatırım alanında neredeyse tüm sektörler (şans oyunlarının işletilmesi hariç) Avrupa Ekonomik Alanından gelen (AEA) yatırımcılara açıktır. Avrupa Ekonomik Bölgesinde yerleşik olmayanlar tarafından yapılan yatırımlarla ilgili bazı kısıtlamalar örneğin; deniz taşımacılığı ve hava taşımacılığı gibi sınırlı sayıda sektörde geçerlidir. AEA dışında yerleşik kuruluşlar, ayrıca yerleşik kolektif yatırım fonlarına saklama hizmeti sağlamak amacıyla şube açamazlar

Sınır ötesi hizmetler ticaretinde; AEA dışında yerleşik servis sağlayıcıları açısından sigorta hizmetleri (doğrudan sigorta hizmetleri, ulaştırma ile ilgili risklerin sigortası için doğrudan sigorta aracılığı, reasürans ve retroesyon hizmetleri hariç) ve çoğu bankacılık ve diğer finansal hizmetler alanında kısıtlamalar bulunmaktadır. Sınır ötesi taşımacılık ve emlak yatırımı gibi alanlarda AEA dışında yerleşikler için karşılıklılık ilkesi geçerlidir. Ayrıca, AEA içinde yer alan yer alan ve ödeme hizmeti vermek isteyen üçüncü ülke kredi kurumlarının şubeleri AEA dahilinde bir şirket kurmak ve daha sonra bir izin başvurusunda bulunmak zorundadır. (Payment Services Directive- 2015/2366 sayılı AB Direktifi uyarınca)

- Yabancıların Serbest Dolaşımı

AB üyesi olmayan ülkelerden gelen tüm yabancıların, Slovenya'da ikamet etmek ve çalışmak için tek izin almaları (single permit) gerekmektedir. Bu izin için anavatanındaki diplomatik konsolosluk veya Slovenya'daki sorumlu idari birime (Upravna Enota) tek bir başvuru yapılır ve idari birim doğrudan Slovenya İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun onayını alır.

Slovenya işgücü piyasasına doğrudan erişim verilenler: Sloven vatandaşlarının aile üyeleri; daimi oturma izni olan yabancılar; Sloven kökenli yabancılar; insan kaçakçılığı mağdurları; uluslararası seyahat hakkı

tanınan yabancılar; Slovenya Cumhuriyeti'nde uluslararası koruma altına alınanlar ve aile üyeleri; geçici koruma statüsü tanınanlar ve uluslararası koruma için başvuranlar'dır

Kendi şirketini kurup yönetmeyi veya şirkette iş bulmayı planlayan yabancılar, Yabancıların İstihdam ve Çalışma Yasasına (ZZDT-1 Yasası RG no. 26/2011) göre çalışma izni almak için çeşitli olanaklara sahiptir.

Bu kapsamda Sloven İş Kurumu tarafından verilen istihdam, serbest meslek veya çalışma izni, Slovenya Cumhuriyeti'nde en az bir mesleki eğitim sertifikasına sahip olan veya son 24 ayda en az 20 aydır istihdam edilmiş olan bir yabancıya veya son üç yıl içinde en az 30 ay boyunca Slovenya Cumhuriyeti'nde çalışan bir yabancıya verilmektedir.

Sloven İş Kurumu çalışma izni verirken işsizler sicilinde uygun bir kişinin bulunmaması; işverenin usulüne uygun olarak kayıtlı olduğu ve tasfiye veya iflas sürecinde olmadığı, aktif olarak iş yaptığı (başvuru yapılmadan 6 ay önce en az bir tam zamanlı kişiyi istihdam etmesi ya da firmaya son 6 ayda aylık 10.000 EUR tutarındaki girişler) vergi yükümlülüklerini yerine getirdiği gibi koşullara bakmaktadır.

Yabancılar, bir şirketin kurucusu (sahibi) ancak temsilcisi değilse, çalışma izni alması gerekli değildir.

Bu kapsamda alınabilecek izinler:

- Yabancı temsilciler için çalışma izni

Yabancı, şirket temsilcisi (müdür, vekil vb.) olarak yönetmeyi planladığı bir şirket kurarsa, yabancı temsilci için çalışma izni alması gerekir. On veya daha az işçi çalıştıran şirketler, yabancı temsilci için en fazla bir çalışma izni alabilir. Yabancı temsilci için çalışma izni iki yıla kadar bir süre için verilebilir ve aynı koşullar altında uzatılabilir. Çalışma izni alma prosedürleri yabancı temsilci için çalışma izni başvurusu, Slovenya İstihdam Servisi'ne sunulmalıdır

Şirket henüz altı ay boyunca kayıtlı değilse, şirket kuruluşu için Slovenya'da en az 30.000 Avro tutarında yatırım kanıtı sağlaması durumunda yabancı temsilci için çalışma izni alabilir.

- Çoğunluk sahipleri için çalışma izni

Bir yabancı, yatırımcı olarak çoğunluk hissesine (en az %51) sahip olduğu limited şirket kurarsa, böyle bir şirkette işgücü piyasası kontrolü olmaksızın çalışma iznine dayalı olarak bu şirkette çalışabilir. İzin, uygun ulusal adayların varlığı doğrulanmadan verildiğinden, çoğunluk sahibi için çalışma izni verme prosedürü daha kolaydır. Bu izne istinaden yabancı, açık pozisyonlara ve yabancı ile şirket arasında akdedilen iş sözleşmesine uygun olarak şirketin kayıtlı olduğu faaliyetleri gerçekleştirebilir. Çalışma izni başvurusu, gerekli tüm destekleyici belgelerle birlikte öngörülen Slovenya İstihdam Servisi'ne sunulmalıdır.

- Bir yabancı'nın kendi hesabına çalışmasına izin veren kişisel çalışma izni

Yabancı kişi, özel bir ticaret şirketi (kd, dno) kurmak veya şahıs şirketi s.p. olarak kaydolmak isterse, serbest meslek için kişisel çalışma izni başvurusunda bulunabilir. Yabancı'nın, özel ticaret şirketi veya şahıs şirketi olarak kayıt yaptırmadan önce serbest meslek için kişisel çalışma izni alması gerekmektedir. Yabancı aşağıdaki şartları taşımalıdır:

-Yabancı kişinin geçerli bir oturma iznine sahip olması ve geçerli bir oturma iznine dayanarak en az bir yıl boyunca Slovenya Cumhuriyeti'nde kesintisiz olarak ikamet etmiş olması gerekir (bir yıllık kesintisiz ikamet koşulu oturma izni mevsimlik işçilik, sınır ötesi hizmetlerin geçici işçi veya atanmış işçiler veya eğitim ve ileri eğitim içinse yerine getirilmez)

- Yabancı kişi, 10.000 Avro tutarında kendi mali kaynaklarına dair kanıt sunmalıdır.

- Yabancı kişi, faaliyet için işyerinin mülkiyeti veya kiralanması ile ilgili koşulları karşılıyor sözleşmeleri ve sahiplik belgelerini sunuyor olmalıdır.

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

1 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Yatırım Teşvik Kanunu (2021 yılı Aralık ve 2022 yılı Mart ayı güncellemeleri ile son halini almıştır. Kanunun amacı, hibeler, krediler, garantiler, sübvansiyonlu faiz oranları ve piyasa fiyatının altında belediye gayrimenkul satın alma seçeneği şeklinde verilecek yatırım teşvikleri yoluyla ilk yatırımları teşvik etmektir.

1-Teşviklerin Koşulları

1.1- Hibeler

a) En az 0,5 – 12 milyon Avro değerindeki projeler için hibeler

Kamu ihale usulü ile verilen bu teşviklere hak kazanabilmek için yatırımın aşağıdaki kriterlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. İhale duyuruları ve başvurular SPIRIT yatırım ajansına yapılmaktadır. (<https://www.spiritslovenia.si/razpisi>)

Kriterler:

- işleme endüstrisinde en az 1 milyon Euro değerinde olması,
- hizmet sektöründe en az 500.000 EUR değerinde olması veya
- Ar-Ge endüstrisinde en az 500.000 EUR değerinde olmalıdır.

Tüm sektörlerde, yatırım değerinin en az %50'sinin makine ve teçhizatta gerçekteşmesi gerekmektedir. Yalnızca başvurudan bir yıl önce ülkede kayıtlı şirketler teşvik için başvurabilir.

b) Değeri 12 / 3 / 2 milyon Avro'yu aşan projeler için hibeler

Yatırım projesi aşağıda yer alan temel kriterleri yerine getiriyorsa Ekonomik Kalkınma ve Teknoloji Bakanlığına teşvik talebinde bulunabilir. SPIRIT InvestSlovenia Ekibi, prosedür sırasında yatırımcılara yardımcı olur.

Temel kriterler:

- en az 12 milyon Euro değerinde (makine ve teçhizatta en az %50) ve işleme endüstrisinde en az 25 yeni iş (en az 5 yüksek nitelikli iş)
- en az 3 milyon Euro değerinde (makine ve teçhizatta en az %50) ve hizmet sektöründe en az 200 yeni iş (en az 5 yüksek nitelikli iş)
- en az 2 milyon Avro değerinde (makine ve teçhizatta en az %50) ve Ar-Ge endüstrisinde en az 10 yeni iş (en az 5 yüksek nitelikli iş).

Bu tür yatırımların Sloven ekonomisinin gelişimine önemli ölçüde katkıda bulunduğu kabul edilmekte olup bunlara yönelik teşvikler, mevcut bütçe dikkate alınarak ilgili bakanlığın takdirine bağlı olarak verilmektedir. Yatırımların ayrıca yasada tarif edilen Slovenya'da ortalamanın üzerinde katma değer yaratması, bölge üzerinde olumlu bir etkisi olması gibi koşulları da sağlaması gerekmektedir. Bu teşvikler sadece başvurunun yapıldığı tarihte henüz başlamamış olan yatırımlara verilmektedir.

c) Stratejik yatırımlar

Yatırım Teşvik Kanunu ayrıca, yukarıda sıralanan amaçların çoğunu karşılayanlar ve aşağıdaki ek kriterlere sahip olan yatırımları stratejik yatırımlar olarak tanımlamakta ve bunlara yatırım bazında özel koşullar belirlenebilmektedir.

→ İşleme ve hizmet endüstrisinde yatırımın değeri en az 40 milyon Euro'ya ulaşan ve en az 200 yeni iş yaratma

→ Ar-Ge endüstrisinde yatırımın değeri en az 20 milyon Euro'ya ulaşan ve 100 yeni iş yaratma

1.2- Kredi Teminat ve Faiz Teşvikleri:

Sloven SID Banka d.d. aracılığıyla kamu ihaleleri yoluyla yukarıda yer alan

a) En az 0,5 – 12 milyon Avro değerindeki projeler

b) Değeri 12 / 3 / 2 milyon Avro'yu aşan projelerde hibeler için geçerli olan kriterleri sağlayan yatırımlara kredi, teminat ve faiz teşviklerden yararlanma olanağı sunulmaktadır.

1.3- Doğrudan sözleşmeyle belediye mülklerinin piyasa bedelinden düşük fiyata satın alınması

Belediyeler tarafından doğrudan sözleşme yoluyla yukarıda yer alan

a) En az 0,5 – 12 milyon Avro değerindeki projeler için

b) Değeri 12 / 3 / 2 milyon Avro'yu aşan projelerde hibeler için geçerli olan kriterleri sağlayan yatırımlara söz konusu teşvikler sağlanabilmektedir. Yatırımcılar, yatırım yapacakları bölgelerdeki gerek yerel idarelerle ile görüşmeler yaparak yatırımın konusu, niteliği, yaratacağı istihdam koşulları çerçevesinde farklı destekler alabilmektedir. Bu teşvikler, sanayi bölgelerine kolay erişim, hizmet bağlantıları ve yerel vergilerden muafiyetleri şeklinde olabilmektedir.

	TEŞVİKLER	İLGİLİ KURUM	Yöntem
1	Hibe Teşvikleri		
	Küçük yatırımlar	SPIRIT Devlet Kurumu	Kamu ihalesi
	Büyük Yatırımlar	Ekonomik Kalkınma ve Teknoloji Bakanlığı	Ekonomik Kalkınma ve Ticaret Bakanlığı başvurusu – doğrudan sözleşme
	Stratejik yatırımlar	Ekonomik Kalkınma ve Teknoloji Bakanlığı	Ekonomik Kalkınma ve Ticaret Bakanlığı başvurusu – doğrudan sözleşme
1.2	Kredi Teminat ve Faiz Teşvikleri	SID Banka d.d.	Kamu ihalesi
1.3	Doğrudan sözleşmeyle belediye mülklerinin PİYASA BEDELİNDEN DÜŞÜK ÜCRETE satın alınması	Belediyeler	Doğrudan sözleşme

2. Teşviklerin miktarı

Uygun maliyetler:

- Maddi varlıkların maliyetleri (arazi, bina ve tesisler, makine ve teçhizat)

- maddi olmayan duran varlıklar (fiziksel veya finansal özü olmayan varlıklar (yani patentler, lisanslar, know-how veya diğer fikri mülkiyet).

3. Proje uygulaması için zaman çizelgesi:

- Yatırımcı, sözleşmedeki imzayı müteakip 3 yıl içinde yatırımı tamamlamalıdır.
- Yatırımın tamamlanması, sözleşmede belirlenen işlerin tamamlandığı ve yatırımın miktar, kapsam ve süre içinde gerçekleştirildiği anlamına gelir
- Yatırım yoluyla yaratılan yeni istihdam yatırımın tamamlanmasından itibaren en geç 3 yıl içinde doldurulmalıdır.
- Yatırım tamamlanmasından itibaren en az 5 yıl süreyle yararlanıcı bölgesi içinde kalmalıdır (büyük işletmeler)

4. Bölgesel Teşvik Haritası:

Yatırımların en yüksek teşvik oranı 2022-2026 yıllarına ait bölgesel yardım haritası kararnamesinde belirtilen en yüksek teşvik yoğunluğunu aşmamalıdır. (Slovenya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi [Uradni list RS], No. 15/22):

- o a bölgesi: bölgedeki uygun maliyetlerin değerinin yüzde 30'u, Slovenya'nın doğusu güney doğusu,
- o b bölgesi: bölgedeki uygun maliyetlerin değerinin yüzde 15'i , Slovenya'nın kuzey batısı.
- o c bölgesi: bölgedeki uygun maliyetlerin değerinin yüzde 25'i Slovenyanın güney batısı

Orta ölçekli şirketler için teşvik yoğunluğu yüzde 10 oranında artırılabilirken, küçük ölçekli şirketler için bu oran yüzde 20'ye yükseltilebilir.

5. Diğer Teşvikler

Slovenya'da aşağıdaki tablolarda yer alan vergi indirimleri ve amortismanlar yatırımlara ilişkin teşvik araçları arasında sayılmaktadır.

Vergi İndirimi:

AR-GE Yatırımı	% 100
Ekipman yatırımı ve gayrimaddi yatırım	% 40
29 yaşından küçük veya 55 yaşından büyük olup, son 2 yıldır çalışmayan kişilerin istihdamı	% 45
Engelli istihdamı	% 50-% 70
Mesleki eğitim alan çalışan için	% 80

Amortisman:

	Yıllık Azami Amortisman Oranları
Yatırım amaçlı gayrimenkuller dahil binalar	3
Yatırım amaçlı gayrimenkuller dahil olmak üzere binaların bazı bölümleri	6
Ekipman, araç ve makineler	20
Bilgisayar donanımı ve yazılımı	50
Uzun dönem bitki ekimleri	10
Hayvancılık	20

Araştırma ekipmanı ve teçhizat	33,3
Diğer yatırımlar	10

Ayrıca Slovenya’da kayıtlı şirketler için Yatırım Teşvikleri bilgisine ve bölgesel teşvik haritasına aşağıdaki linkten ulaşabilmektedir. <https://www.sloveniabusiness.eu/business-environment/incentives>

Slovenia Enterprise Fund ihale çağrısı ile mikro ve küçük-orta ölçekli şirketler için çeşitli teşvikler sunmaktadır. Bunlar; banka kredi garanti desteği, öz sermaye finansman araçları veya start-up’lar için hibe şeklinde olabilmektedir.

SID Bank (Slovenya İhracat Kredi Bankası) da ihracatçıları teşvik etmek çeşitli destekler vermektedir.

Uluslararasılaştırma teşvikleri; yurtdışı fuarlara milli veya bireysel katılım, B2B görüşmeleri, yurtdışı pazar araştırması vb. konularda kamu çağrısı yolu ve SPRİT Slovenia’nın ortak finansmanı ile firmalara teşvik verilmektedir.

Söz konusu Yatırım Teşvik Kanununda 2024 yılı başında yapılan değişiklikle AB üyesi ülkelerde kayıtlı yabancı şirketlerin en geç teşvikin ödendiği tarihte Slovenya’da kayıt işlemlerini tamamlamak kaydıyla Slovenya’da teşviklerden yararlanabileceğini hükmü eklenmiştir. Üçüncü ülkelerdeki yatırımcıların ise yatırım teşvikine başvurmadan önce Slovenya’da bir şirket kurması veya tescil ettirmesi gerekliliği devam etmektedir.

C. SLOVENYA’DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

1. Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Slovenya Merkez Bankası verilerine göre 31.12.2023 tarihi itibarıyla, Slovenya’daki Türk yatırımlarının toplam tutarı ise 30,4 milyon Avro seviyesinde olup, Sloven AJPES verilerine göre 28/01/2025 tarihi itibarıyla Slovenya’da kayıtlı 154 Türk ve/veya karma sermayeli şirket (kurucu ikametgâhı bilgisine göre) bulunmaktadır.

MERSİS verileri uyarınca 22/01/2025 tarihi itibarıyla Türkiye’de kayıtlı 65 Sloven ve/veya karma sermayeli şirket bulunmakta olup Slovenya Merkez Bankası verilerine göre 31.12.2023 tarihi itibarıyla, Slovenya’nın ülkemizde gerçekleştirdiği yatırımların toplam tutarı 14,1 milyon Avro tutarındadır.

Türkiye Merkez Bankası verileri uyarınca 2006-2024 döneminde Slovenya’dan Türkiye’ye 15 milyon ABD Doları yatırım girişi, Türkiye’den Slovenya’ya 33 milyon ABD Doları uluslararası doğrudan yatırım çıkışı olmuştur.

Ülkedeki belli başlı Türk yatırımları

- Bayraktarlar Holding’e ait Odelo Fabrikası otomotiv aydınlatma sistemleri alanında faaliyet göstermektedir.
- AK Automotive (Küçüköğlü Holding) motorlu taşıtlar için ekipman ve parça üretmektedir.
- Ayen Elektrik Ticaret A.Ş. (elektrik dağıtım - merkezi Arnavutluk’tadır)
- Solinair (MNG Havayolları ve Taşımacılık A.Ş)

-Dekon isimli Türk şirketinin, Lübllyana Fuar firması ile yaptığı ortaklık kapsamında otel ve konut inşaatı projesi devam etmektedir.

-Pek Otomotiv (Peker Holding) firmasının tarım otomasyon alanında yatırımı bulunmaktadır.

-Ekol ve Prizma Lojistik firmaları taşımacılık alanında faaliyet göstermektedir.

-Simfer, Beko ve İnuovo (ayakkabı) başta olmak üzere bazı Türk markalarının ülkede yerel distribütörler aracılığıyla temsil edilmektedir.

-Cengiz İnşaat firması Karavanke Tüneli çalışmalarına devam etmektedir. 2024 Mart ayı içerisinde tünel kazısı bitmiş diğer işler devam etmektedir.

-Yapı Merkezi ve Özaltın firmalarının Sloven Kolektor firmasıyla birlikte yürüttükleri Koper-Divaca demiryolu projesindeki tüneller ve viyadüklerde çalışmalarına devam etmektedirler. Ayrıca Lot 3: Divaca-Koper Demiryolu İkinci Hat Demiryolu ve Tünel Sistemleri İnşası işi ihalesi Yapı Merkezi ve Sloven SZ-ZGP d.d., GH Holding d.o.o., Kolektor Igin d.o.o. ortak girişimi tarafından alınmış olup çalışmalar Eylül 2023'te başlamıştır.

Ayrıca, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerden müteşekkil restoran, tekstil, danışmanlık, hazır giyim ve turizm alanında faaliyet gösteren Türk firmalar mevcuttur.

Potansiyel Yatırım Alanları

Slovenya'da yabancı yatırım çekebilecek seviyede rekabetçi olan sektörler ilaç, motorlu araçlar ve elektrikli makineler, lojistik, bilişim teknolojileri ve AR-GE olarak sayılabilir.

SPIRIT Slovenia tarafından hazırlanan Slovenya'daki yatırım fırsatlarını gösteren online katalog hem yatırımcılar hem de yatırımcı arayanlar için tasarlanmıştır. Söz konusu kataloğa <https://www.sloveniabusines.eu/invest-in-slovenia/> linkinden erişim mümkündür.

Avrupa Komisyonu tarafından oluşturulan AB Kurtarma ve Dayanıklılık mekanizması kapsamında Ekim 2023'te AB tarafından onaylanan revize plan 1,07 milyar Avro kredi ve 1,61 milyar Avro hibe olarak güncellenmiştir. Planda yeşil geçiş ve dijital dönüşüme ağırlık verilen 33 reform ve 50 yatırım öngörülmektedir. Söz konusu plan kapsamında binaların enerji verimliliği ve sismik yenilenmesi, demiryolu yatırımları yoluyla taşımacılık altyapısının karbondan arındırılması, sağlık sistemi reform önlemleri ve uygun fiyatlı konutlara erişimin iyileştirilmesi gibi projeler bulunmaktadır. Ayrıca 2023'te yenilenebilir enerji kaynakları ile enerjinin verimli kullanımı ve enerji bağımlılığının azaltılmasına ilişkin projeleri içeren REPowerEU projesi de bu kapsama alınmış ve 121 milyon Avro bu çerçevede onaylanmıştır. Buna ilaveten Slovenya'da meydana gelen sel felaketi kapsamında alınacak 240 milyon Avro da revize plana eklenmiştir. Planın tamamında yeşil geçiş ve dijital dönüşüme ağırlık verilen 33 reform ve 50 yatırım öngörülmekte olup 2023 yılı sonunda 541 milyon Avro alınacağı onaylanmıştır. Slovenya ayrıca gözden geçirilmiş planda demiryolu altyapısının kapasitesini artırmak için 404,5 milyon Avro ek kredi talep etmiştir.

Uluslararası finans kurumlarının desteğiyle Avrupa koridorları kapsamında yapılması planlanan otoyol, tünel ve demiryolu yatırımları Türk firmaları için imkânlar sunmaktadır. Hâlihazırda ülkenin en büyük iki projesinde Türk firmaları faaliyet göstermektedir. Sloven karayolları şirketi Dars, otoyollar ağında yeni inşalara ve yenileme çalışmalarına yönelik 2022 ve sonrası için büyük ölçekli projeler planlamakta olduğunu açıklamıştır. Altyapı Bakanlığı tarafından da demiryolları ağları ve istasyonlarının inşa ve yenilenmesi alanında AB fonlarının da desteğiyle önümüzdeki beş yıllık dönemde yapılacak projeler açıklanmıştır. Bu alanlarda yatırım yapılabileceği ve ihalelerin takip edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Orta ve Güney Avrupa ulaşım yolları üzerinde yer alan Slovenya’da lojistik yatırım ve işbirliği yapılabilecek önemli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Son dönemdeki gelişmeler özellikle Covid19 döneminde yaşanan gelişmeler ürünlerin depolanması ve dağıtımının önemini bir kez daha göstermiştir.

Meyve-sebze tedariki konusunda büyük ölçüde dışa bağımlı olan Slovenya’ya gıda ürünleri ihraç edilebileceği ve firmalarımızın gıda lojistiği merkezi kurması da mümkün görülmektedir. Ülkede bio ve organik alanında Avrupa’da önemli bir oyuncu olan Slovenya ile işbirliği olanakları bulunduğu düşünülmektedir

2018 yılından itibaren yüksek teknoloji yatırımlarını önemli ölçüde arttıran Slovenya’da UNESCO Yapay Zeka merkezine evsahipliği yapan Jozef Stefan Enstitüsü ile yapay zeka alanında işbirliği imkanları bulunmaktadır. AB Kurtarma fonu kapsamında ekonominin dijital dönüşümüne katkıda bulunacak dijital teknolojiler; nesnelere interneti, yapay zeka ve karar verme sistemlerinin dönüşümü, blok zinciri, ileri teknolojiler için platformlar, sanal gerçeklik olarak belirlenmiş olup 2022 Mart ayında önerilen ilk paketdeki spesifik düzenlemeler ise 2026 yılına kadar tüm hanelere yüksek hızlı geniş bant internet erişimi ve tüm operatörlerde 5G şebekesi ile nüfusun ve ana yolların kapsanması; referandumlar ve seçimlerin artık elektronik olarak yapılması; adalet alanında, mahkeme duruşmalarının ve kararların çevrimiçi yayınlanması; sağlık alanında bir e-sağlık hasta kartı ile elektronik reçete yazma için tek sistem oluşturulmasıdır. Ayrıca Nisan 2023’te Dijital Slovenya 2030 stratejisini kabul edilmiştir. Bu kapsamda 2024 yılı başında ekonominin, toplumun ve kamu yönetiminin dijital dönüşümünü hızlandıracak Akıllı Dijital Kamu Hizmetleri projesi için fonlama onaylanmıştır. Projenin kapsamı fonların tamamının 26,8 milyon Avro değerinde olduğu açıklanmış olup Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu’nun 15,5 milyon Avro katkıda bulunacağı açıklanmıştır. Dijital dönüşümü hızlandırmak için Dijital Dönüşüm Bakanlığı tarafından yeni iş modelleri ve ileri teknolojiler (birlikte çalışabilir çözümler, hizmetlerin birlikte oluşturulması, yapay zeka ile algoritmik araçlar ve diğer ileri teknolojiler) sunulacağı açıklanmıştır. Bu kapsamda yayınlanmakta olan ihalelerin takibi önem arz etmektedir.

Slovenya otomobil endüstrisi, Alman tedarik zincirlerine entegre olup toplam ihracatının % 20’sini oluşturan GSYİH’ya %10 katkıda bulununan önemli bir sektördür. Son dönemde yaşanan tedarik sıkıntılarından etkilenmekle birlikte sektör ve yan sanayi potansiyel yatırım ve işbirliği alanıdır.

Ancak sadece otomotiv sektöründe değil çevresel yükü azaltmak ve ekonominin rekabet gücünü artırmak için düşük karbonlu döngüsel ekonomiye geçişin Slovenya’nın öncelikli hedeflerinden biri olması nedeniyle enerji verimliliğinin iyileştirilmesi ve yenilenebilir enerji sektöründe işbirliği olanağının mevcut olduğu değerlendirilmektedir. Bu kapsamda 2021-2027 dönemi için AB uyum politikası fonlarının harcanmasına yönelik ulusal programda, güneşten elektrik üretimi için 60 milyon Avro ayrılmıştır. Slovenya 2024 yılı başında hızla güçlenen güneş enerjisinin kullanımını daha da teşvik etmek için bu alanda düzenlemeler yayınlayarak güneş enerjisi santrallerinin kurulumu, bazı istisnalar dışında, 1000 metrekareden büyük çatılı veya kanopili yeni inşaatlar için zorunlu olacağı açıklanmıştır.

Slovenya’daki emlak sektörü hareketli bir sektör olup yeni inşaatlara talep ve yenilenebilir enerji ve izolasyon açısından renovasyon imkanları mevcuttur. Bu kapsamda; yenilenebilir enerji özellikle güneş enerjisi ve binaların izolasyonu bir diğer potansiyel alanı oluşturmaktadır. 2023 yılı sonunda İklim Değişikliği Fonu’ndan önümüzdeki üç yıldaki öncelikli eylemlere 850 milyon Euro’den fazla tahsis eden yeni bir harcama programını kabul edilerek. Ana odak noktası, bina ve ulaşım sektörlerinin karbondan arındırılması ve iklim değişikliğine uyum için 270 milyon Avroya kadar kaynak sağlanması olduğu açıklanmıştır. Fonun önemli kısmı güneş enerjisi santralleri iklim değişikliğine uyum sağlamak ve dayanıklılığı artırmak için enerji yenileme ve iklim dayanıklı binaların inşası, enerjide kendi kendine yeterlilik gibi alanlara ayrılmıştır.

Slovenya AB ülkeleri arasında Paris, Roma vb. gibi ilk destinasyon ülkesi olarak değil ama yeşil ülke olması, kış ve doğa sporları ve huzurlu ve güvenli bir ülke niteliği ile turizm açısından giderek daha çok turisti çekmektedir. 2017-2021 stratejisi doğrultusunda turizm sektörünü birleştirme planının bir parçası olarak devlet mülkiyetindeki turizm tesislerinin satılmadan önce konsolide edilmesini sağlamak üzere bir turizm holdingi kurulmuştur. Bu alanda da önemli fırsatlar olabileceği kış turizmi ve kayak alanında işbirliği yapılabileceği düşünülmektedir.

Ortak Projeler

Slovenya’da üstlenilen ilk müteahhitlik projesi olan Cengiz İnşaat firmasına ait Karavanke Tünel projesi hali hazırda devam etmekte olup yıl içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

Ülkenin en büyük projelerinden olan Koper Divaca demiryolu projesi Yapı Merkezi ve Özeltin firmaları ile Sloven Kolektor firması konsorsiyumu tarafından yapılmakta olup tüneller ve viyadüklerde çalışmalar devam etmektedir.

2. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Ülkedeki ihale mevzuatından kaynaklanan engeller ve sürecin yavaş işlemesi yatırımcılarımız açısından yaşanan sorunların başında gelmektedir. İhale mevzuatı karmaşık bir yapıya sahip olduğu gibi itirazların değerlendirilmesi süreci oldukça uzundur. Uluslararası ihaleler dahil olmak üzere tüm ihalelerin Slovence yayınlanması ve belgelerin Slovence hazırlanması zorunluluğu ihaleye katılacak yatırımcılar açısından güçlük arz etmektedir.

Yüksek vergiler ve sosyal güvenlik katkıları nedeniyle artan iş gücü maliyeti bir diğer güçlüktür. Yaşlanan nüfus ve vasıflı işçilerin eksikliği yatırımcılar için sınırlayıcı faktörler olarak görülmektedir. Demografik değişikliklerin olumsuz sonuçlarını azaltmak ve beyin göçünü önlemek için Slovenya ekonomisini yüksek katma değer sektörlerde yoğunlaştırmayı hedeflemekle birlikte ekonominin mevcut yapısı göz önüne alındığında, işverenlerin yabancı uyrukluları işe alarak telafi ettiği orta nitelikli emek kıtlığı olduğu görülmektedir. Son yıllarda işsizlik en düşük seviyelerde olup orta ve düşük vasıflı işgücüne olan talepteki artışın yükselerek devam etmektedir.

Yabancı yatırımcılar tarafından dile getirilen diğer zorluklar; kamu idaresinin yavaş işleyişi/bürokrasi ve yasal düzenlemelerdeki sürekli değişikliklerdir. Özellikle yerel idarelerin yetkisinde olan çevre ve yapı ruhsat ve izinlerinin temininde yaşanan bürokrasi ve maliyeti arttırıcı talepler zorluklar yaşanmaktadır. Çalışma izinleri kapsamında “Yabancılar Yasası”nda bazı değişiklikler yapılmış bir kısmında ise devam etmektedir. Yapılan değişiklikler ile yabancı çalışma izinlerinde bazı idari süreçler kolaylaştırılarak idari birimler üzerindeki yoğunluğun azaltılması hedeflenmektedir.

Uzun süren mahkeme işlemleri de yatırımcılar açısından bir belirsizlik ortamı yaratmaktadır.

Slovenya’da müteahhitlik projeleri ihalelerine katılmak niyetinde olan firmalarımızın hükümet ve yerel idarelerle bağları güçlü bir Sloven ortak ile çalışmalarının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Yerli ortakla çalışılması halinde yerel idarelerle yaşanabilecek sorunların daha kolay aşılabileceği, ayrıca bölgeyi tanıyan Sloven ortakların çevre ülke piyasalarına girme konusunda da faydalı olabileceği düşünülmektedir.

İki ülke arasında henüz bir Sosyal Güvenlik Anlaşması olmamasından kaynaklı sorunlar yatırımcılar tarafından dile getirilmektedir. Bu kapsamda Sloven hükümeti ile yürütülen SGA ile ilgili süreç devam etmektedir.

D. SLOVENYA ÜLKESİNDEKİ DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI (Doğrudan Yabancı Yatırım Verileri)

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) tarafından yayımlanan son 2024 Dünya Yatırım Raporunda küresel doğrudan yabancı yatırım akımının ticari ve jeopolitik gerginliklerin ekonomiyi zayıflatmasıyla 2023 yılında bir önceki yıla göre %2 oranında azalarak 1,3 trilyon dolara gerilediği belirtilmektedir.

Slovenya Merkez Bankası “2023 Doğrudan Yatırım Raporu” uyarınca GSYİH'nin yüzdesi olarak uluslararası doğrudan yatırım (UDY) pozisyonlarının karşılaştırılmasında Slovenya'da GSYİH'nin %34,6'sı olarak gerçekleştiği, Avusturya ile birlikte UDY'nin net alıcısı yerine net bir yatırımcısı olan Almanya hariç diğer benzer

ülkelerden önemli ölçüde az olduğu görülmektedir. (GSYİH'nın yüzdesi olarak Çekya %65, Macaristan %65, Slovakya %45, Avusturya %43, Polonya %41, Slovenya %35, Almanya %28'dir) Şu anda yalnızca 2022 rakamları mevcut olan Hırvatistan ile yapılan karşılaştırmada, Hırvatistan'ın ülkeye gelen doğrudan yabancı yatırım stoğunun GSYH'ye oranı açısından Slovenya'dan yüzde 7 puan önde olduğunu göstermektedir.

Doğrudan yabancı yatırımlar, geleneksel olarak düşük olmakla beraber 2014'ten beri hızlı bir artış görülmektedir. Yabancı yatırımlardaki artışta özelleştirmenin hızlandırılması ve Sloven şirketlerinde hisse senetlerinin daha yoğun satışları, Slovenya'daki ekonomik durumun ve iş beklentilerinin iyileştirilmesi, devletin doğrudan yabancı yatırımlara karşı tutumunun iyileştirilmesi, zaten düşük işsizlik oranları (işgücü kıtlığı) elde etmiş ve yakın zamanda birim işgücü maliyetlerinde hızlı bir büyüme kaydeden bazı üye Devletlere kıyasla daha uygun işgücü piyasası ve maliyet eğilimleri de etkili olmuştur.

Slovenya Merkez Bankası verilerine göre; Slovenya'ya gelen doğrudan yabancı yatırım stoku 2023 sonunda 22,1 milyar Avro'ya ulaşmış olup bu da GSYİH'nın %34,6'sına den gelmektedir. Bir önceki yıla göre artış %9,1 oranında gerçekleşmiştir. Artıştaki en büyük etken bir önceki yıla göre nispeten benzer kalan yeniden yatırılan karlar olmuştur (844 milyon Avro) Ancak hisse senedi işlemlerinden gelen girişler bir önceki yıla göre yarı yarıya azalmıştır. Artıştaki diğer faktörler ise, hisse senetleri ve borçlanma araçlarındaki olumlu diğer değişimler ve daha az ölçüde borçlanma araçlarındaki işlemler olmuştur.

Yabancıların yatırımlarındaki artışa paralel olarak, net karları ve dolayısıyla kar dağıtımları da yıllar içinde artmaktadır. Kar dağıtımlarının son derece yüksek seviyesi, özellikle Covid-19 salgınından bu yana belirgindir. Böylece yabancılar 2023'te 1 milyar avronun biraz üzerinde kar dağıtımını gerçekleştirmiştir ki bu, 2021'deki rekor rakamdan sadece %4,5 daha azdır.

2023 yılı sonunda doğrudan yabancı yatırımların (DYY) faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında, yabancı yatırımcıların en büyük varlıklarının imalat sektöründeki yerli firmalarda olduğunu görülmektedir. Bu faaliyetteki DYY stoğu 2023 sonunda 7,4 milyar avroya ulaşmış ve toplam içe dönük DYY'nin üçte birini oluşturmuştur. İmalat sektörü ayrıca 744 milyon avroluk en büyük DYY artışını da görmüştür. 2023 yılı sonunda DYY stoku, finansal ve sigorta faaliyetlerinde 4,7 milyar Avroya (toplam gelen DYY'nin %21,2'si) ve toptan ve perakende ticaret ile motorlu taşıt ve motosikletlerin onarımında 3,9 milyar Avroya (%17,8) ulaşmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırımların Slovenya'daki bölgelere göre dağılımına bakacak olursak en büyük konsantrasyonun tüm yatırımın yüzde 59'unu alan Merkez Slovenya Bölgesinde gerçekleştiği görülmektedir. Bunu Podravska (%10,6) ve Gorenjska (%7,5), Obalna-Kraska (%5,3) ve Savinjska (%4,5) izlemiştir.

2023 yılı sonunda en önemli yatırımcı ülkeler 17,1 milyar Avro ile Slovenya'ya gelen Doğrudan Yabancı Yatırımın (DYY) %77,6'sına denk gelen AB üye ülkeleridir. En büyük 5 yatırımcı ülke, Slovenya'ya toplam gelen DYY'in beşte üçünden biraz fazlasını oluşturmuştur. En önemli yatırımcı ülke 4,8 milyar Avro ile Slovenya'daki tüm DYY'in %21,6'sını oluşturan Avusturya olmuştur. Onu 2,9 milyar Avro ve %13,1 payıyla Lüksemburg ve 2,4 milyar Avro ve %11 payı ile İsviçre izlemiştir. Bu ülkeleri %8,7 payıyla Almanya ve %7,6 payıyla Hırvatistan izlemiştir. %7 paylarıyla diğer yatırımcı ülkeler İtalya ve Hollanda olmuştur. Türkiye 30,4 milyon Avro ve %0,1 payı ile sıralamada 27. sırada yer almaktadır.

Çokuluslu şirketlerin karmaşık yapıları ve çeşitli faktörlerin bir sonucu olarak, gelen doğrudan yabancı yatırımın nihai kaynağını gizleyebilmektedir. Slovenya'ya gelen doğrudan yabancı yatırımın, ilk muhatap ülke yerine nihai yatırım yapan ülke açısından dökümü, kontrolün gerçekte nerede bulunduğu dair fikir vermektedir. Bu minvalde Almanya, Macaristan ve ABD, 2023 yılı sonunda nihai yatırım ülkesi olarak birinci muhatap ülke olarak sahip olduklarından önemli ölçüde daha büyük varlıklara sahip olan ülkelerdir. Almanya, toplamın %13,9'u 3,1 milyar Avro tutar ile, nihai yatırım ülkesi ve birinci muhatap ülke olarak en önemli yatırımcı olan ve %14,2'lik bir paya sahip olan Avusturya'nın hemen arkasındadır. Almanya'yı, %9,2'lik bir paya

sahip olan Macaristan izlemiştir (1,3 milyar Avro). Tüm DYY'ın %5,7'sini nihai olarak kontrol eden ABD'nin de (1,1 milyar Avro) nihai yatırım ülkesi sıralamasında önlere bulunduğu görölmektedir.

Slovenya'daki Doğrudan Yabancı Yatırımlar Yılsonu Stokları (Milyon Avro)				
	2021	2022	2023	2023 Oranı %
EU 27	14.684,6	15.906,0	17.139,1	77.6
DİĞER ÜLKELER	4.093,5	4.342,3	4.956,8	22.4
TOPLAM	18.778,1	20.248,4	22.095,9	100.0

Kaynak: Slovenya Merkez Bankası(Direct Investment Statistics 2023)

Slovenya'nın yurtdışı yabancı yatırımları;

Slovenya'nın yurtdışı doğrudan yabancı yatırım stoku, 2023 yılı sonunda GSYİH'nın %14,7'sine eşdeğer olacak şekilde 9,4 milyar Avro'ya ulaşmıştır. Bu büyük ölçüde yeniden yatırıma dönüştürülen kazançlar ve özsermayedeki işlemler (net girişler) kaynaklı olup bir önceki yıla göre %9,7 (832 milyon Avro) artmıştır.

Özsermaye stoğu, bir önceki yılın sonuna göre %9 artışla 2023 sonunda 8,1 milyar Avro'ya ulaşmıştır. Özkaynaklardaki artıştaki en büyük etken, geçen yıla göre 73 milyon Avro artarak 392 milyon Avro'ya ulaşan yabancı firmaların yeniden yatırılan kazançlarıdır. Burada en büyük payı %25,6 ile imalat sektörü almıştır. Elde tutulan kazançların büyük çoğunluğu (%79,3) eski Yugoslavya cumhuriyetlerinde, özellikle Sırbistan'da (108 milyon Avro) ve Bosna-Hersek'te (61 milyon Avro) üretilmiştir.

2023 yılında Slovenyalı yatırımcılardan yerleşik olmayanlara 180 milyon Avro tutarında net öz sermaye girişiyle özsermaye daha da artmıştır. Artışın üçte ikisi (118 milyon Avro) Hırvatistan'daki net gayrimenkul satın alımlarından oluşmuştur. Slovenyalı yatırımcılar ayrıca Hırvatistan, Karadağ ve Kuzey Makedonya'daki yabancı firmalarda net özsermaye girişlerinde artış görmüşlerdir.

2023 yılında yurtdışı doğrudan yabancı yatırımın %85,8'i özsermayeden oluşmakta olup bunun ise %30,2'si gayrimenkul şeklindedir. Öz sermaye stoğunun çoğunluğunu (%68,5) ise borsaya kote olmayan firmalar oluşturmuştur.

Ülke dışındaki Sloven firma sahipleri, 2023'te bir önceki yıla göre %42,4 artış ve toplamda 276 milyon Avro tutarında olmak üzere bugüne kadarki en büyük kar dağıtımlarını aldılar. Burdaki en büyük etken, Slovenyalı yatırımcıların finansal ve sigorta faaliyetlerindeki yabancı şirketlerde aldıkları kar dağıtımlarının neredeyse üç katına çıkmasıdır. Kâr dağıtımlarının çoğunluğu %79,7 oranıyla eski Yugoslavya cumhuriyetlerindeki Sloven yatırımcılara gitmiştir.

Toplam yurtdışı doğrudan yabancı yatırım stoğunun ortalama getirisi 2014 ile 2022 arasında %3,1 iken 2023'te %4,6 ile önemli ölçüde daha yüksek gerçekleşmiştir. Öz sermayenin ortalama getirisi ise 2023'te bir önceki yıla göre üçte bir artarak %5,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2023'ün sonunda Slovenya'dan yurtdışına doğrudan yabancı yatırımın yapıldığı ilk beş ülke toplam doğrudan yabancı yatırımın %68,5'ini oluşturan dört eski Yugoslav cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu'nu içermektedir. İlk beş ülke, yurtdışı doğrudan yabancı yatırım stoğunun %74'ünü oluşturmuştur.

Sloven yatırımcılar, 2023 yılı sonunda 3,3 milyar Avro ile toplam yurtdışı doğrudan yabancı yatırımın %35,4'ü tutarındaki en büyük yurt dışı doğrudan yabancı yatırım stokunu Hırvatistan'a yapmışlardır. Bunun yarısından biraz fazlası gayrimenkul yatırımı şeklinde olmuştur. 2022 yılı sonunda Slovenya'nın dışarıya yönelik en büyük ikinci yabancı yatırım alıcısı Sırbistan olmuştur; Sırbistan'ın toplam 1,9 milyar Avro'luk stoku, toplam yurtdışı doğrudan yabancı yatırımın %20,4'ünü oluşturmuştur. Sırbistan'daki Sloven DYY, toptan ve perakende ticaret ile motorlu taşıt ve motosiklet onarımında önemli bir düşüşe rağmen 2023 yılında %12,9 veya 219 milyon Avro artmıştır. Slovenya'dan gelen doğrudan yabancı yatırımların alıcıları açısından üçüncü sırada, 633 milyon Avro'luk stokuyla veya toplam doğrudan yabancı yatırımın %6,7'siyle Bosna-Hersek gelmektedir. Slovenya'nın Bosna Hersek'teki varlıkları 2023'te 50 milyon avro (%8,6) artmıştır ve en büyük artışlar üretim sektöründeki firmalarda kaydedilmiştir. Slovenya'nın yurtdışı en büyük dördüncü doğrudan yabancı yatırım alıcısı, 2023 yılı sonunda stokun bir önceki yıla göre 65 milyon Avro artışla 556 milyon Avro'ya ulaştığı (Toplamın %5,9'u) Kuzey Makedonya olmuştur. Rusya Federasyonu ise, küçük bir artışla 525 milyon Avroluk stokla 2023 yılı sonunda Slovenya'nın dışarıya yönelik doğrudan yabancı yatırımının %5,6'sını oluşturmuştur

	Slovenya'nın Yurtdışındaki Doğrudan Yabancı Yatırımlarının Ülkelere Göre Dağılımı Yıl Sonu Stokları (Milyon Avro)			
	2021	2022	2023	2023 Oranı %
AB 27	3.475,0	3.833,9	4.201,1	44.7
Diğer Ülkeler	4.393,0	4.733,7	5.198,2	55.3
TOTAL	7.868,0	8.567,5	9.399,3	100.0

Kaynak: Slovenya Merkez Bankası(Direct Investment Statistics 2023)

Sloven firmaları 2023 yılı sonu itibarıyla en büyük yatırımlarına yabancı imalat firmalarında sahip olmuşlardır; (%25,9'u), bunu finans ve sigorta faaliyetleri (%20,3) ve motorlu taşıtların ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ve onarımı (14,4%) takip etmiştir. Ayrıca bilgi ve iletişimde (toplamın %3'ü) ve elektrik, gaz, buhar ve klima tedarikinde (%2,9) önemli payları vardır. Dünyanın geri kalanındaki paylarının dörtte birinden biraz fazlası (%25,9) gayrimenkul şeklindedir.

Ülkedeki yabancı yatırımcıların bazıları;

-Agrokor, Aldi Süd, E.Leclerc, Eurospin İtalia, Harvey Norman, Lidl International, MOL, ÖMV, Rutar, Spar (Perakende sektörü)

- Adient, Aviat Networks, Belimed, BSH, Brigl&Bergmeister, Carthago, Cecomp, Daihen, Danfoss, E.G.O. Elektro Geräte, Ecolab, Fiskars, Geberit, GKN, Goodyear Dunlop Tires Europe, Grammer Automotive, Gruppo Bonazzi, Hella, Henkel, Hisense, Johnson Controls, Kansai Paint Group, Knauf Insulation, Kofola, Lafarge Perlmooser, LPKF, Magna, Mahle, Meyr Melnhof, Odello, Palfinger, Poclain Hydraulics, Renault, Raycap, Safilo Group, Sandoz Group, Siemens, Sogefi, Styria, Sumida, Sumitomo Rubber Industries, Ucut, XAL, Weiler Corporation, Wolford, Yaskawa (İmalat sanayi)

- AC Nielsen, Cargo Partner, Comtrade, Debitel, Deloitte, DHL, EY, Fraport, GfK, Grieshaber Logistik, IBM, ISS Servissystem, KPMG, Kühne+Nagel, McDonald's, Microsoft, Mobilkom, Oracle, PWC, S&T, SAP, Saubermacher, Schenker, Sodexo Alliance, Wiener Städtische(diğer servis sektörleri)

-Addiko Bank, Apollo, Intesa SanPaolo, Societe Generale, Unicredit, OTP grup (finans sektörü)

Yurtdışındaki tanınmış Sloven yatırımcılar;

-Cablex, Elrad, Domel, Hdria, Gorenje, Gostol Gopan, Intra Lighting, Iskratel, Kolektor, Kolpa, Krka, Lisca, LTH Casting, Mlinotest, TPV, Rota Group, SEP (İmalat sanayi)

-Datalab, Intereuropa, Inea, Petrol, Studio Moderna, Terme Olimia, Triglav Insurance Company (Hizmet sektörü)

E. YATIRIMCILAR İÇİN FAYDALI BİLGİLER

1. Faydalı Linkler

Slovenya'da İş Yapma ve Yatırım Konuları İçin:

Sloven İş Portalı: <http://www.poslovnportal.si/>

Slovenya İş Noktası: <https://spot.gov.si/en/>

Yatırım Ajansı -Spirit: <http://www.spiritslovenia.si/en>

İş Portalı: <http://www.podjetniski-portal.si/>

İş Portalı - Mladi podjetnik: <http://mladipodjetnik.si/>

Merkez Bankası: <http://www.bsi.si/>

Slovenya Ticaret ve Sanayi Odası: <http://eng.gzs.si/slo/>

Makroekonomik Analiz ve Gelişim Enstitüsü - UMAR: <https://www.umar.gov.si/>

Borsa: <http://www.ljse.si/cgi-bin/jve.cgi?doc=1468&sid=7WPylEn7xta9Ujkm>

Ekonomi, Turizm ve Spor Bakanlığı: <http://www.mgrt.gov.si/en/>

Sloven İhracat Kredi Bankası - SID Banka: <http://www.sid.si/>

İstatistik Kurumu: <http://www.stat.si/eng/index.asp>

Kamu Hukuk Kayıtları ve İlgili Hizmetler Ajansı: <https://www.ajpes.si/?language=english>

e-VEM Başvuru: <http://evem.gov.si/evem/drzavljani/zacetna.evem>

Ülke Hakkında Genel Bilgiler:

Bakanlık ve Resmi Kuruluşlar: <http://www.gov.si/>

Slovenya İletişim Ofisi: <https://www.gov.si/drzavni-organi/vladne-sluzbe/urad-vlade-za-komuniciranje/>

Slovenya Turizm Kurulu: <https://tgzs.si/vrsta/slovenska-turisticna-organizacija-sto/>

Ljubljana Turist Bilgi Portalı: <http://www.visitljubljana.com/>

Uzun Süre Kalacak Yabancılar Bilgi: <http://www.infotujci.si/index.php/>

İş ve İşçi Bulma Kurumu: <http://www.ess.gov.si/>

Slovenya'da Yaşamak ve Çalışma: <http://www.slovenia.si/>

e-Hükümet: <http://e-uprava.gov.si/en.html>

Yasal Sistem Hakkında Bilgi:

Maliye Bakanlığı: <http://www.mf.gov.si/en/>

Anayasa Mahkemesi: <http://www.us-rs.si/>

Baro: <http://www.odv-zb.si/en/about-the-bar>

Avukat rehberi: <http://www.odv-zb.si/en/directory/lawyer-register>

2. Ulaşılabilir Hukuki ve Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

Hukuki Danışmanlık Firmaları

Yukarıda yer verilen Baro ve avukat rehberi linkinden hangi alanda hukuki yardım isteniyor ise avukat ve hukuk bürolarına ilişkin İngilizce bilgi temin edilebilmektedir.

-Mr. Anton Pregelj

Beethovnova 5/l.,1000
T+386 1 244 16 00
F+386 1 244 16 05
E-mail: anton.pregely@pregelj.si
W:www.pregely.si

-Mr. Tomaž Čad

Miklošičeva cesta 20,p.p.4421, 1001 Ljubljana
T:+386 1 230 01 30
F:+1 230 01 40
E-mail: tomaz.cad@cad-op.si
W: www.cad-op.si

-Mr. Andraž Jadek

Jadek & Pensa
Tavčarjeva 6, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
T: + 386 1 234 25 20, DT + 386 1 234 25 16
M: + 386 31 705 716, F + 386 1 234 25 32
E-mail:andraz.jadek@jadek-pensa.si
W:http://www.jadek-pensa.si

-Jereb Law Firm

Nazorjeva 3. 4000 Kranj
T: +386 590 39 770
E-mail: info@opj.si
W:https://opj.si/

-Mr. Alexander Poels

Karanovic-Nikolic
Dunajska cesta 167
Ljubljana, Slovenia

Office +386 1 200 9680
Fax +386 1 200 9699
E-mail: alexander.poels@karanovicpartners.com

-Mr. Domen Neffat

Law firm Neffat
Miklošičeva cesta 18
SI-1000 Ljubljana, Slovenija
T: +386 1 300 00 61
Fax: +386 1 300 00 65
E-mail :neffat@neffat.si

-CMS Reich-Rohrwig Hainz

Bleiweisova 30, 1000 Ljubljana
T +386 1 620 52-10
F +386 1 620 52-11

-Schoenherr Slovenia

Schönherr Attorneys-at-law - branch Slovenia
Tomšičeva 3, SI-1000 Ljubljana,
T: +386 1 200 09 80
F: +386 1 426 07 11
E: office.slovenia@schoenherr.eu

- Mrs.Maja Ogradi

Verovskova ulica 55,1000 Ljubllana
T:+386 41 411 219
E-mail: odvetnica@ogradi.si

Mali Danışmanlık Firmaları

DATA d.o.o.

Dunajska 136
SI-1000 Ljubljana
T: +386 01 6001530
Faks: +386 01 6001545
Email: data@data.si
W: <http://www.data.si>

Deloitte d.o.o.

Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
T: +386 1 3072800
Faks : +386 1 3072900
Email : cesiinfo@deloittece.com

KPMG Slovenija, d.o.o.

Železna cesta 8A
1000 Ljubljana
T: +386 1 4201160
Phone : +386 1 4201160
Faks : +386 1 4201158
Email : kpmg.lj@kpmg.si
Website : <http://www.kpmg.si>

RR & CO. d.o.o.

Dunajska cesta 20
1000 Ljubljana
T: +386 1 4324191
T : +386 1 4324191
Faks : +386 1 4317148
Email : info@rr-co.eu

GENESIS inženiring d.o.o.

Stegne 27
1000 Ljubljana
T: +386 1 5114727
T: +386 1 5114727
Faks : +386 1 5114726
Email : info@genesis.si

AUDITOR REVIZIJSKA DRUŽBA d.o.o. Ptuj

Murkova ulica 4
2250 Ptuj
T: +386 2 7879920
T : +386 2 7879920
Faks : +386 2 7879929
Email : auditor@auditor-revizija.si

TMF d.o.o

Cesta v Mestni log 88a,
1000 Ljubljana
T: +386(0)1 2363270
Email: Isidre.Peralta@tmf-group.com